

3.5.

servicios

Á hora de analiza-lo sector servicios hai que partir da consideración de que estamos ante un sector que engloba a un conxunto heteroxéneo de actividades, como son, seguindo o índice da memoria, o comercio, o turismo, as comunicacións, o transporte, os servicios a empresas, os servicios financeiros e os servicios da educación e sanidade.

Atendendo á *Contabilidade Trimestral de Galicia*, **cadro C.3.1.** (*VEB a prezos básicos e PIB a prezos de mercado desagregación*), no ano 2001 o sector servicios experimentou unha taxa de crecemento do VEB (en prezos constantes) do 3,1% fronte ó 3,7% rexistrado no ano anterior. En termos nominais, a taxa de variación interanual do VEB a prezos básicos mantívose no 7,7%. Atendendo á desagregación entre servicios de mercado e non de mercado, a taxa de crecemento do VEB, en termos reais, no primeiro caso foi do 3,4% respecto ó ano anterior, e no segundo de 2,1%.

Observando a evolución trimestral, esta permanece practicamente constante. A taxa de crecemento máis elevada rexístrase no primeiro trimestre, cunha taxa de variación do 3,2% respecto ó mesmo período do ano anterior, e a máis baixa no segundo trimestre, cando a súa taxa de crecemento é do 3%.

Atendendo á desagregación entre servicios de mercado e non de mercado, cómpre salientar que mentres que os servicios de mercado presentan unha desaceleración na súa taxa de crecemento (medran un 3,7% no primeiro trimestre do ano 2001 fronte ó 3,2% do derradeiro trimestre do ano), os servicios non de mercado experimentan un crecemento paulatino das súas taxas, pasando do 1,9% do primeiro trimestre ó 2,5% no último.

En relación á poboación ocupada no sector servicios e a súa distribución segundo ramas de actividade, o **cadro C.3.2.** (*Poboación ocupada 2000-01: distribución segundo*

3.

ramas de actividade) amosa cómo a ocupación no sector servicios medrou no ano 2001 un 1,3% respecto ó ano anterior (o VEB a prezos básicos, en termos reais, medra 1,8 puntos máis) ata chegar ós 524,3 miles de ocupados. Entre as ramas máis importantes salientan as de comercio por xunto e polo miúdo, con 121,7 miles de traballadores, e as de “outros servicios” (servicios a empresas), con 107,7 miles de persoas.

No que ó crecemento da poboación ocupada se refire, os subsectores de servicios empresariais (“outros servicios”) , con 7,4 miles de ocupados máis, educación, con 5,7 miles de persoas máis, e sanidade, con 4,0 miles de traballadores máis, son os que presentan o maior incremento de ocupación. Pola contra, as actividades de “comercio por xunto e polo miúdo” son as que experimentan a maior caída de ocupación, con 5,4 miles de persoas menos.

Comercio

3.

A análise do subsector comercio está estruturado en dous grandes apartados nos que se estudia, por unha banda, o comercio por xunto, para o que se empregan os datos recollidos no Dirce, e por outra, o comercio polo miúdo, para o que se seguen os datos facilitados polo Índice de vendas do comercio polo miúdo publicado polo IGE, e polo *Anuario Económico de España 2002* de La Caixa.

• Comercio por xunto

Atendendo ós datos do Directorio Central de Empresas (Dirce), os **cadros C.3.27.** (*Locais maioristas nas CC.AA. 1999-00: distribución segundo subsectores*) e **3.5.1.** amosan o número de locais e empresas dedicados ó comercio ó por maior e intermediarios de comercio, excepto vehículos de motor e motocicletas (actividade 51 da CNAE-93). Estes cadros reflicten que catro comunidades (Cataluña, Andalucía, Madrid e C. Valenciana) agrupan en torno ó 59% do total de locais

e empresas maioristas do estado, acollendo Galicia o 6,6% do total de locais e empresas de España (un total de 14.231 locais e 12.766 empresas).

Das 12.766 empresas dedicadas ó comercio por xunto (172 empresas máis que no ano anterior), o **cadro 3.5.1.** reflicte que o subsector “productos alimenticios, bebidas e tabaco” é o máis importante en Galicia atendendo ó número total de empresas, 3.502 empresas (o 27,4% das empresas maioristas galegas). Asemade, cómpre salientala importancia relativa do comercio ó por maior de materias primas agrarias e de animais vivos, ó acoller Galicia o 11% das empresas pertencentes a este subsector en España, sendo do 9,1% no caso do productos non agrarios semielaborados e do 8% no caso dos “productos alimenticios, bebidas e tabaco”.

No caso dos locais comerciais, o subsector “productos alimenticios, bebidas e tabaco” acolle o 27,2% dos locais maioristas galegos, representando o 8% dos locais maioristas do subsector a nivel estatal comercio ó por maior de materias primas agrarias e de animais vivos. Os locais dedicados ó comercio ó por maior de materias primas agrarias e de animais vivos representan o 10,5% das empresas pertencentes a este subsector en España, sendo do 8,9% no caso do productos non agrarios semielaborados

• Comercio polo miúdo

O valor medio da facturación do total da rama do comercio polo miúdo no ano 2001, medido a través do Índice de vendas do comercio polo miúdo publicado polo IGE, medrou un 3,7% respecto ó ano anterior, 2,8 puntos porcentuais menos do que o fixo no ano 2000.

Atendendo á clasificación por productos, o **cadro 3.5.2.** reflicte un crecemento do índice de vendas do productos de alimentación e dos de equipamento persoal, co 4,7% e 9,9%, respectivamente.

CADRO 3.5.1.

Empresas maioristas nas CC.AA. 1999-00 (1): distribución segundo subsectores

	Total 1999	Total 2000	Intermediarios de comercio	Materias primas agrarias e de animais vivos	Productos alimenticios, bebidas e tabaco	Productos de consumo non alimenticios	Productos non agrarios semilaborados	Maquinaria e equipamento	Otros
Andalucía	26.240	26.641	7.052	1.828	8.364	3.882	3.109	2.238	188
Aragón	5.779	5.982	1.584	668	1.231	917	763	786	33
Asturias	4.420	4.463	1.351	451	898	595	720	423	25
Baleares	3.906	3.951	1.107	155	1.006	851	465	332	35
C. Valenciana	22.752	23.165	6.459	1.100	4.877	5.058	3.340	2.122	209
Canarias	7.412	7.535	1.633	218	2.587	1.765	583	671	78
Cantabria	1.978	1.979	577	215	496	265	267	150	9
Castela-A Mancha	6.504	6.626	1.398	829	1.953	821	1.013	582	30
Castela e León	9.824	9.812	2.079	1.634	2.752	1.083	1.358	865	41
Cataluña	38.980	39.052	12.169	1.650	5.916	9.065	4.819	4.982	451
Ceuta-Melilla	681	691	92	16	198	241	104	20	20
Extremadura	3.625	3.583	760	455	1.052	429	558	300	29
Galicia	12.594	12.766	2.524	1.318	3.502	1.805	2.291	1.261	65
Madrid	24.605	25.734	6.686	583	3.764	7.504	2.860	3.907	430
Murcia	5.954	6.100	1.628	394	1.997	758	719	561	43
Navarra	1.958	2.180	497	189	546	306	377	239	26
Pais Vasco	11.319	11.401	4.383	216	2.004	1.440	1.773	1.383	202
A Ríoxa	1.537	1.557	511	87	433	199	181	137	9
Total	190.068	193.218	52.490	12.006	43.576	36.984	25.300	20.959	1.903

(1) datos a 1 de xaneiro de 2000

Fonte: /NE/, Directorio Central de Empresas (DIRCE)

3.

Comercio interior 2000-01 ⁽¹⁾ : Índice de vendas polo miúdo

	2000	00/99	2001	01/00
		(%)		(%)
Índice xeral	113,5	6,5	117,8	3,7
Clasificación por produto				
Alimentación	112,1	6,2	117,6	4,7
Equipamento persoa	107,2	-1,2	118,9	9,9
Equipamento fogar	112,1	5,6	112,0	-0,0
Outros bens de consumo	123,3	14,9	122,4	-0,8
Clasificación por actividade				
Comercio non especializado	114,8	7,1	121,9	5,8
Grandes superficies	128,0	8,5	133,4	4,1
Resto non especializado	103,1	2,5	110,1	6,3
Comercio especializado	112,9	6,1	115,6	2,3
Alimentación	126,5	13,9	131,1	3,5
Equipamento persoa	102,9	-3,6	109,3	5,9
Equipamento fogar	111,3	5,8	110,5	-0,8
Outros bens de consumo	119,3	13,7	122,3	2,4

(1) medias anuais
Fonte: IGE

O índice de vendas en establecementos non especializados rexistrou un aumento medio do 5,8% respecto ó ano 2000, sendo este crecemento do 4,1% no caso das grandes superficies. No concenrente ó comercio especializado, este medra, en conxunto, un 2,3% respecto ó ano 2000, sendo do 5,9% no caso do equipamento persoal e do 3,5% no caso da alimentación.

O número de actividades comerciais minoristas en Galicia para o ano 2001 estimouse en 56.968 (é dicir, o 6,6% dos establecementos minoristas de España), **cadro 3.5.3.**, o que significa que en Galicia existen 20,8 establecementos minoristas por cada 1.000 habitantes fronte ós 20,9 establecementos no conxunto do estado. Como se pode apreciar, ó igual que acontece no caso do comercio maiorista, catro comunidades acolllen máis da metade (o 54,6%) do censo de establecementos. Trátase das comunidades autónomas de Cataluña (17%), Andalucía (16,8%), a C. Valenciana (10,8%) e Madrid (10%).

Atendendo á distribución dos diferentes grupos de actividade en Galicia, o **cadro 3.5.3.** reflicte que a actividade minorista segue concentrando boa parte dos seus efectivos en torno á alimentación, que acolle o 33,4% das actividades comerciais minoristas

(19.043). No conxunto do estado, esta porcentaxe ascenden ata o 36,7%.

O comercio minorista galego presenta unha superficie total de venda de 5,3 millóns de metros cadrados (o 6% da superficie total estatal), sendo a sexta comunidade con maior superficie de venda tralas comunidades catalana, andaluza, madrileña, valenciana e a castelana leonesa. A superficie media de venda ascendeu a 92,2 metros cadrados por establecemento, que é inferior á existente en España (101,9 metros cadrados). Comparada coas outras comunidades, Galicia é a cuarta comunidade coa menor superficie media por establecemento minorista, superando a Asturias, Estremadura e País Vasco, ademais de Ceuta e Melilla.

Atendendo ós distintos grupos de actividade, en Galicia o relacionado coas actividades do fogar é quen conta cunha maior superficie comercial con 1.253.254 metros cadrados (o 23,9% da superficie total), seguido de “alimentación”, con 872.942 metros cadrados (o 16,6% do total). No conxunto do estado, estas actividades acollen o 23% e 18% da superficie total, respectivamente.

Tal e como reflicte o devandito **cadro 3.5.3.**, no ano 2001 o equipamento comercial de grandes superficies estaba formado por

CADRO 3.5.3.

Equipamento comercial minorista nas CC.AA. 2001: distribución segundo grupos de actividade

	Alimentación		Actividades comerciales non alimentación				Grandes almacéns	Hiper- mercados	Almacenes populares	Comercio ambulante e feiras	Outro comercio	Total grandes superficies e outros	Total gr. sup. e out./ 1000 habs. (1)	Total actividades comerciales	Total activ. comerciales/ 1000 habs. (1)
	Total	total/1000 habs.(1)	Vestido e calzado	Fogar	Resto	Total									
Andalucía	52.685	7,11	20.140	20.840	38.969	79.949	20	73	393	3.727	7.939	12.152	1,64	144.766	19,55
Aragón	11.276	9,40	3.351	3.116	7.412	13.879	13	14	91	316	1.979	2.413	2,01	27.588	22,96
Asturias	9.172	8,53	3.303	2.780	5.823	11.906	3	6	313	591	1.388	2.301	2,14	23.379	21,74
Baleares	5.907	6,72	3.710	3.496	6.023	13.229	4	18	24	569	707	1.322	1,50	20.458	23,28
Canarias	11.302	6,34	5.753	6.135	10.907	22.795	6	24	21	2.513	3.451	6.015	3,38	40.112	22,52
Cantabria	5.330	9,91	1.475	1.430	3.023	5.928	3	11	71	404	628	1.117	2,08	12.375	23,02
Castela e León	22.655	9,14	6.409	6.506	14.702	27.617	7	17	139	1.058	3.999	5.220	2,11	55.492	22,36
Castela - A Mancha	14.501	8,26	4.249	5.505	10.433	20.187	2	11	138	928	3.190	4.269	2,43	38.957	22,20
Cataluña	56.267	8,85	21.538	18.388	41.395	81.321	28	67	431	2.863	5.216	8.605	1,35	146.193	22,98
C. Valenciana	35.272	8,39	12.002	12.103	26.076	50.181	12	51	198	2.876	3.912	7.049	1,68	92.502	22,01
Extremadura	10.062	9,39	2.680	2.803	5.980	11.463	3	7	55	1.040	2.938	4.043	3,77	25.588	23,84
Galicia	19.043	6,97	8.726	7.498	16.495	32.719	3	25	101	2.546	2.531	5.206	1,90	56.968	20,85
A Coruña	7.980	7,18	3.779	3.146	7.094	14.019	1	12	35	1.012	833	1.893	1,71	23.872	21,55
Lugo	2.401	6,59	1.269	1.150	2.462	4.881	-	2	7	239	506	754	2,07	8.036	22,07
Ourense	2.493	7,23	1.116	857	1.887	3.860	-	2	21	271	407	701	2,03	7.054	20,47
Pontevedra	6.189	6,76	2.562	2.345	5.052	9.959	2	9	38	1.024	785	1.858	2,03	18.006	19,65
Madrid	27.504	5,12	12.746	12.911	27.207	52.864	18	40	272	2.228	2.699	5.257	0,98	85.625	15,94
Murcia	8.161	6,87	3.050	2.908	6.678	12.636	3	8	23	747	1.150	1.931	1,62	22.748	19,11
Navarra	5.789	10,41	1.651	1.370	3.780	6.801	2	6	43	976	248	1.275	2,29	13.865	24,93
País Vasco	16.359	7,78	6.979	5.596	11.092	23.667	9	29	109	1.613	643	2.403	1,14	42.429	20,19
Rioxa	2.712	10,03	1.028	877	1.708	3.613	-	3	14	51	359	427	1,58	6.752	24,97
Ceuta	608	8,03	316	224	412	952	-	-	7	7	174	188	2,48	1.748	23,09
Melilla	666	9,68	298	240	454	992	-	1	1	47	200	249	3,62	1.907	27,72
Total	315.291	7,67	119.404	114.726	238.569	472.699	136	411	2.444	25.100	43.351	71.442	1,74	859.432	20,90

(1) Cifras de población española a 1-1-2001
 Fuente: La Caixa, Anuario Económico de España

5.206 establecementos, dos que 2.546 corresponden ó denominado comercio ambulante e mercadillos. En conxunto, a relación entre a superficie total de grandes superficies e o número de habitantes (en miles) acada un valor en Galicia de 1,90 fronte ós 1,74 no conxunto do estado.

O número de hipermercados no ano 2001 foi de 25 (o 6,1% do total estatal) que presentaban unha superficie de venda de 212.595 metros cadrados, o que nos indica unha superficie media de 8.503,8 metros cadrados. Comparado co total estatal, Galicia presenta unha superficie media de venda inferior á española que foi de 10.323,2 metros cadrados.

Finalmente, o número de grandes almacéns e almacéns populares ascendeu a 3 e 101 establecementos, respectivamente, sendo a súa superficie total de 111.831 e 63.317 metros cadrados. O peso relativo deste tipo de establecementos no total estatal foi do 2,2% e 4,1%, respectivamente, e a súa superficie representa o 5,1% e 3,6%, respectivamente, do total estatal.

Turismo

O estudio deste subsector divídese en tres apartados, dedicados á análise dos indicadores da oferta turística, os indicadores da demanda e as variables empresariais. Para o mesmo empréganse os datos presentados polo IGE, o INE, a Dirección Xeral de Turismo, os Presupostos Xerais da Xunta e Ardán.

Como punto de partida da análise deste subsector, o **cadro C.3.29. (Oferta turística 2000-01)** recolle un resumo da situación da oferta turística de Galicia, salientando o aumento do número de establecementos hoteleiros e de establecementos de turismo rural así como o descenso no número de prazas nos cámpings galegos.

Dende o punto de vista da demanda, o número de visitantes chegados ós establece-

mentos hostaleiros descendeu lixeiramente ó longo do 2001. O número de viaxeiros chegados a Galicia no último ano acadou as 2.522.633 persoas (fonte: INE), 5.803 menos que os rexistrados no ano 2000.

Dos viaxeiros chegados ós establecementos hoteleiros galegos no ano 2001, o 81,9% son residentes en España, en tanto que o 18,1% restante proceden do estranxeiro. Xunto a esta característica do predominio do turismo nacional hai que salientalo crecemento do turismo de persoas residentes no estranxeiro no ano 2001 (un 1,4% superior ó rexistrado o ano anterior).

O descenso no número de visitantes débese á caída, tanto de residentes en España como no estranxeiro, dos chegados á provincia de A Coruña, con 62.017 viaxeiros menos. Pola contra, as outras provincias experimentan unha medra no número de viaxeiros, salientando o crecemento de Ourense, cun 13% (20.806 persoas). As provincias de A Coruña e Pontevedra, acolle no ano 2001 o 76,8% dos viaxeiros fronte ó 78,4% do ano precedente.

Fronte a esta caída de viaxeiros en establecementos hoteleiros, cómpre salientalo incremento do número de viaxerios nos establecementos de turismo rural, cun 14,5% máis que no ano anterior.

Finalmente, unha característica salientable deste subsector é o importante grao de estacionalidade: o grao de ocupación hoteleira no mes de agosto é do 66,5%, mentres que no mes de xaneiro rexistra unha ocupación de 25,3%. Para o conxunto de España, o grao de ocupación en agosto chega ós 76,8% en tanto que no mes de decembro (mes no que se rexistra o grao de ocupación máis baixo) esta acada o 44,8%.

• Indicadores de oferta

O número de hoteis e hostais que funcionaron en Galicia no ano 2001 foi de 506 e

697, respectivamente. Entre ámbolos tipos de establecementos ofertaban un total de 53.315 prazas, un 3,8% máis que en 1999. Os hoteis dispuñan dunha media de 70,6 prazas por establecemento, en tanto que nos hostais e pensións o establecemento medio tiña un total de 25,2 prazas. Desagregando o estudio por categorías, Galicia centra a súa oferta nas categorías baixas dos hoteis, de tal xeito que o 70,8% dos hoteis en Galicia son de unha ou dúas estrelas, e o 67,6% dos hostais son dunha estrela.

Por provincias, Pontevedra oferta o 53,2% do total dos hoteis e das prazas hoteleiras galegas. No que ós hostais se refire, en A Coruña están o 42,6% dos establecementos deste tipo, acollendo Pontevedra o 30,4% dos mesmos. Finalmente, o **cadro 3.5.4.** reflicte que en A Coruña están o 42,1% das fondas e casas de hospedaxe, concentrándose o 75,1% das mesmas nas provincias de A Coruña e Pontevedra.

O **cadro 3.5.5.** amosa que entre os 109 cámpings que existen en Galicia, predominan os de segunda e terceira categoría, que só hai 21 de primeira categoría, e que non hai ningún cámping catalogado como de luxo. Pontevedra e A Coruña acollen o 84,4% dos cámpings galegos (92 cámpings).

Como no caso dos cámpings, en Galicia non existe oferta de apartamentos de máxima categoría. No devandito **cadro 3.5.5.** amósase que 36 dos 41 establecementos dedicados a apartamentos están encadrados na categoría de unha ou dúas chaves. A provincia de Pontevedra é a que máis apartamentos oferta (17), en tanto que os apartamentos de A Coruña ofertan un maior número de prazas e habitacións.

En canto á situación dos restaurantes e cafeterías, **cadro 3.5.6.**, dos 4.875 restaurantes que funcionan en Galicia, 3.959, o 81,2% dos mesmos, son dun só garfo, e só existe un de 5 garfos e 4 de catro. Pola súa banda, das 1.455 cafeterías abertas en Galicia, só un

0,2% (3 cafeterías) son de máxima categoría.

Outras ofertas de turismo e ocio de Galicia son a estación de esquí de Manzaneda, as prazas en portos deportivos, os 7 parques naturais e un riquísimo patrimonio histórico cultural que axudan a defini-la oferta turística galega.

Xunto a esta oferta turística analizada, en Galicia hai que destacar tamén o papel que ten a oferta do turismo rural, o turismo nos distintos balnearios ou nos paradores. En relación ó ano 2000, cómpre salienta-lo crecemento do 22,9% (711 prazas máis) no número de prazas nos establecementos de turismo rural, e do 27,5% (398 prazas) no caso dos balnearios.

As prazas ofertadas polos establecementos de turismo rural galegos neste ano foron 3.819, das que 1.197 e 1.137 prazas son ofertadas polos establecementos das provincias de Lugo e Pontevedra. O **cadro 3.5.7.** reflicte que tódalas provincias galegas rexistran incremento do número de prazas ofertadas, sendo Lugo, con 222 prazas máis, a que presenta o maior crecemento.

En relación ó denominado turismo termal, en Galicia funcionan 14 balnearios que ofertan 970 habitacións e 1.843 prazas. Salienta a provincia de Pontevedra, onde os seus oito balnearios ofertan un total de 1.231 prazas e 646 habitacións, o que supón as dúas terceiras partes das prazas totais e do número total de habitacións (**cadro 3.5.8.**).

No concernente ós paradores, **cadro 3.5.9.**, os 9 establecementos existentes en Galicia ofertan no ano 2000 un total de 554 habitacións e 1.050 prazas. Desagregando a análise por provincias, Pontevedra é a provincia onde máis paradores se atopan, ofertando o 47,0% das prazas dos paradores galegos.

Cómpre, para completa-la análise da oferta, facer referencia ó sistema de promo-

3.

CADRO 3.5.4.

Hoteis, hostais, pensións e fondas 2001: número, habitacións e prazas ofertadas

	Núm.	Total Habitac.	Prazas	Núm.	A Coruña Habitac.	Prazas	Núm.	Lugo Habitac.	Prazas	Núm.	Ourense Habitac.	Prazas	Núm.	Pontevedra Habitac.	Prazas
Hoteis	506	19.801	35.727	116	5.616	9.984	78	2.281	4.123	43	1.418	2.599	269	10.486	19.021
5 estrelas	4	488	924	3	290	547	-	-	-	-	-	-	1	198	377
4 estrelas	39	3.993	7.613	12	1.601	3.042	4	323	619	4	296	534	19	1.773	3.418
3 estrelas	105	5.313	9.778	26	1.596	2.849	13	503	945	7	311	605	59	2.903	5.379
2 estrelas	147	4.920	8.451	36	1.204	2.003	15	446	803	8	229	406	88	3.041	5.239
1 estrela	211	5.087	8.961	39	925	1.543	46	1.009	1.756	24	582	1.054	102	2.571	4.608
Hostais e pensións	697	10.276	17.588	297	4.499	7.729	106	1.442	2.453	82	1.196	2.086	212	3.139	5.320
3 estrelas	7	188	284	4	150	222	1	11	16	2	27	46	-	-	-
2 estrelas	219	3.566	6.215	113	1.916	3.400	27	400	695	14	222	396	65	1.018	1.724
1 estrela	471	6.532	11.089	180	2.433	4.107	78	1.031	1.742	66	947	1.644	147	2.121	3.596
Fondas e casas de hóspedes	1.053	7.549	12.760	443	3.137	5.328	176	1.224	2.028	86	639	1.082	348	2.549	4.322
Cidades de vacacións (unha estrela)	1	316	752	1	316	752	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	2.257	37.942	66.827	857	13.568	23.793	360	4.947	8.604	211	3.253	5.767	829	16.174	28.663

Fonte: Dirección Xeral de Turismo

CADRO 3.5.5.

Cámpings e apartamentos 2001: número, prazas e habitacións ofertadas

	Campings					Apartamentos					Total
	Luxo	Primeira	Segunda	Terceira	Total	4 chaves	3 chaves	2 chaves	1 chave	Total	
A Coruña											
Número	-	7	12	29	48	-	2	3	9	14	62
Prazas	-	3.604	4.820	4.072	12.496	-	346	158	271	775	13.271
Habitacións	-	-	-	-	-	-	86	60	92	238	238
Lugo											
Número	-	-	6	6	12	-	1	4	1	6	18
Prazas	-	-	1.941	996	2.937	-	70	205	14	289	3.226
Habitacións	-	-	-	-	-	-	28	53	7	88	88
Ourense											
Número	-	-	2	3	5	-	-	1	3	4	9
Prazas	-	-	267	689	956	-	-	21	156	177	1.133
Habitacións	-	-	-	-	-	-	-	5	40	45	45
Pontevedra											
Número	-	14	23	7	44	-	2	8	7	17	61
Prazas	-	8.961	5.038	1.312	15.311	-	87	261	392	740	16.051
Habitacións	-	-	-	-	-	-	15	80	83	178	178
Total											
Número	-	21	43	45	109	-	5	16	20	41	150
Prazas	-	12.565	12.066	7.069	31.700	-	503	645	833	1.981	33.681
Habitacións	-	-	-	-	-	-	129	198	222	549	549

Fonte: Dirección Xeral de Turismo

CADRO 3.5.6.

Restaurantes e cafeterías 2001: número e prazas

	Total		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Número	Prazas	Número	Prazas	Número	Prazas	Número	Prazas	Número	Prazas
Restaurantes	4.875	292.804	1.757	116.774	767	42.875	433	35.749	1.918	97.406
5 garfos	1	200	1	200	-	-	-	-	-	-
4 garfos	4	198	2	98	-	-	2	100	-	-
3 garfos	11	1.764	6	1.375	1	65	-	-	4	324
2 garfos	900	85.730	410	39.478	145	11.215	80	12.680	265	22.357
1 garfo	3.959	204.912	1.338	75.623	621	31.595	351	22.969	1.649	74.725
Cafeterías	1.455	90.439	546	34.083	243	16.055	87	4.386	579	35.915
3 cuncas	3	380	1	140	-	-	-	-	2	240
2 cuncas	74	6.026	25	1.625	11	868	6	413	32	3.120
1 cuncas	1.370	83.510	517	32.184	232	15.187	81	3.973	540	32.166
descoñecida	8	523	3	134	-	-	-	-	5	389
Total	6.330	383.243	2.303	150.857	1.010	58.930	520	40.135	2.497	133.321

Fonte: Dirección Xeral de Turismo

CADRO 3.5.7.

Establecementos de turismo rural 2000-01: prazas ofertadas

	2000	2001	2001	
			Pazos	Casas de labranza
A Coruña	719	899	208	164
Lugo	975	1.197	216	218
Ourense	435	586	259	6
Pontevedra	979	1.137	180	144
Total	3.108	3.819	863	532

Fonte: Dirección Xeral de Turismo

CADRO 3.5.8.

Balnearios 2000-01: número, habitacións e prazas ofertadas

	2000			2001		
	número	habitacións	prazas	número	habitacións	prazas
A Coruña	2	89	155	2	89	155
Lugo	2	72	141	1	42	81
Ourense	2	79	145	3	193	376
Pontevedra	7	528	1.004	8	646	1.231
Total	13	768	1.445	14	970	1.843

Fonte: Dirección Xeral de Turismo

CADRO 3.5.9.

Paradores 2000-01: número, habitacións e prazas ofertadas

	2000			2001		
	número	habitacións	prazas	número	habitacións	prazas
A Coruña	2	174	324	2	174	324
Lugo	2	95	187	2	95	187
Ourense	1	23	45	1	23	45
Pontevedra	4	262	494	4	262	494
Total	9	554	1.050	9	554	1.050

Fonte: Dirección Xeral de Turismo

3.

CADRO 3.5.10.

Investimentos de Turgalicia 2000-01

	2000	2001
	(en <E>)	
Gastos de establecemento	1.090,24	
Inmovilizado inmaterial	323.225,29	146.593,60
Estudios e traballos técnicos	242.044,11	92.507,34
Patentes e marcas	8.061,58	5.474,94
Aplicacións informáticas	73.119,60	48.611,32
Inmovilizado material	150.490,33	254.900,89
Construcións	-	-
Utilillaxe e fotolitos	-	159,31
Instalacións eléctricas	3.350,34	9.235,85
Instalacións para tratamento de fluídos	2.217,99	
Instalacións para telecomunicacións	242,48	
Instalacións de seguridade	-	12.301,64
Outras instalacións	47.867,97	20.245,92
Enseres e equipos de oficina	50.209,73	33.251,01
Mobles	11.394,92	19.485,78
Equipo informático	35.206,90	160.221,38
Elementos de transporte externo	-	
Promoción	5.197.930,33	5.576.304,20
Edicións	1.083.613,51	1.289.506,14
Campañas publicitarias	1.451.909,80	1.149.247,37
Convenios e patrocinios	96.943,73	69.505,48
Feiras	931.988,93	1.051.843,90
Congresos	6.917,91	1.041,39
Xornadas e presentacións	1.248.015,80	1.203.210,92
Viaxes de familiarización	149.201,28	160.016,17
Colaboracións	6.599,11	95.618,40
Axudas para formación	38.692,50	20.245,16
Outras accións de promoción	184.047,76	536.069,27
Total	5.672.736,19	5.977.798,69

Fonte: Turgalicia

CADRO 3.5.11.

Graos de ocupación e estadía media en establecementos hoteleiros 1999-01

	Grao de ocupación			Estadía media		
	Galicia			España		
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	Total	Valor máximo	Valor mínimo
1999	46,4	70,5	29,7	64,6	78,8	46,5
2000	40,2	63,8	27,8	63,4	77,4	46,6
2001	39,0	66,5	25,3	62,1	76,8	44,8

Fonte: INE

ción do turismo, que leva a cabo Turgalicia. O presuposto de Turgalicia para o ano 2001 foi de 5.977,8 miles de euros fronte ós 5.672,7 miles de euros do ano anterior, salientando na execución do mesmo (**cadro 3.5.10.**), as partidas dedicadas ás campañas publicitarias, xornadas e presentacións; edición; ou ás feiras.

• Indicadores da demanda

O número de viaxeiros chegados ós establecementos hoteleiros volveu a descender no ano 2001, segundo os datos da *Encuesta de ocupación hotelera* do INE, pasando dos 2.528.436 viaxeiros de 2000 ós 2.522.633 do ano 2001. O **cadro C.3.28.** (*Viaxeiros, pernoctacións e estadía media en establecementos hoteleiros 2000-01*), fronte a este descenso global, amosa que este descenso se rexistra por mor do descenso do número de viaxeiros nos establecementos coruñeses, xa que nas outras provincias galegas aumenta o mesmo. Asemade, hai que salientar que en Galicia, fronte o descenso do número de viaxeiros residentes en España (12.271 viaxeiros menos), medra o número de viaxeiros residentes no estranxeiro (6.468 viaxeiros máis).

O grao de ocupación hoteleira en Galicia volveu a descender no ano 2001 ata chegar ó 39,0% (40,2% no ano anterior) En España tamén se rexistra este descenso, sendo o grao de ocupación de 62,1% (63,4% no ano 2000).

O turismo en Galicia, ó igual que en España, caracterízase por unha forte estacio-

nalidade. O grao de ocupación máximo deuse no mes de agosto cun 66,5%, e o mínimo en xaneiro, cun 25,3%. A diferenza entre un e outro creceu no ano 2001 respecto a 2000, cando o grao de ocupación en agosto foi de 63,8% e no mes de xaneiro foi de 27,8%, tal e como recolle o **cadro 3.5.11.**

Comparando os datos correspondentes a Galicia e España, o devandito cadro amosa a diferenza entre os seus niveis de ocupación hoteleira. O grao de ocupación mínimo en Galicia foi no mes de xaneiro, co 25,3%, mentres que en España, o mínimo foi do 44,8% (no mes de decembro).

O grao de ocupación do mes de agosto foi de 66,5% na comunidade galega fronte ó 76,8% da media estatal. Xunto a estas diferenzas importantes, pódese sinalar que a diverxencia entre os meses de maior e menor ocupación é maior en Galicia que en España.

Fronte ó descenso do número de viaxeiros en establecementos hoteleiros, o **cadro 3.5.12.** reflicte que no ano 2001 se produce unha medra na demanda do turismo rural (un 14,5% respecto ó ano 2000), acadando os 104.961 viaxeiros. O número de pernoctacións acadou as 223.542, un 15,7% máis que o ano 2000.

A diferenza do acontecido no ano 2000, o ano 2001 rexistra un aumento de viaxeiros e de pernoctacións nos establecementos das catro provincias galegas. A provincia de Lugo, fronte ó descenso do ano 2000, é a que rexistra un maior crecemento tanto no núme-

CADRO 3.5.12.

Viaxeiros e pernoctacións en establecementos de turismo rural 2000-01

	2000		2001		01/00	
	Viaxeiros	Pernoct.	Viaxeiros	Pernoct.	Viaxeiros	Pernoct.
	(%)					
A Coruña	32.885	71.392	35.354	78.101	7,5	9,4
Lugo	25.270	45.647	29.695	56.144	17,5	23,0
Ourense	14.683	26.840	17.609	31.979	19,9	19,1
Pontevedra	18.870	49.336	22.303	57.318	18,2	16,2
Total	91.708	193.215	104.961	223.542	14,5	15,7

Fonte: IGE, *Estatística de ocupación no turismo rural*

CADRO 3.5.13.

Grao de ocupación e estadía media en establecementos de turismo rural 2000-01

	2000		2001		01/00	
	GO	EM	GO	EM	GO	EM
	(media anual)					
A Coruña	28,9	2,2	26,4	2,2	-8,6	1,8
Lugo	14,5	1,8	14,3	1,9	-1,5	4,4
Ourense	20,0	1,8	18,4	1,8	-8,2	-0,5
Pontevedra	15,7	2,6	15,5	2,6	-1,3	-1,5
Total	19,1	2,1	18,1	2,1	-5,2	0,9

Fonte: IGE, *Estatística de ocupación no turismo rural*

3.

ro de viaxeiros coma no de pernoctacións, con 4.425 viaxeiros e 10.497 pernoctacións máis.

O grao de ocupación nos establecementos de turismo rural descendeu no ano 2001, pasando desde o 19,1% de 2000 ata o 18,1% no 2001. Esta caída prodúcese en tódalas provincias, **cadro 3.5.13.**, salientando os descensos das provincias de A Coruña e Ourense que foi do 8,6% e 8,2%, respectivamente. A estadía media en Galicia mantívose no ano 2001 en 2,1 días, aínda que descende nos caso das provincias de Ourense e Pontevedra. A Coruña é a provincia co maior grao de ocupación, 26,%, namentres que os establecementos da provincia de Pontevedra son os que teñen unha maior estadía media, con 2,6 días.

• **Indicadores empresariais**

Segundo o criterio de selección de empresas seguido por Ardán, no ano 2000, o número de empresas relacionadas co subsector turismo e ocio ascendeu a 627, o que

supuña o 5,1% do conxunto empresas seleccionadas. O emprego medio das empresas do subsector, segundo os datos facilitados por elas mesmas, foi de 16 traballadores. Comparado co volume total de empresas consideradas, o VEB xerado polas empresas do subsector de turismo e ocio representa o 3,3% do VEB total, en tanto que o peso relativo dos ingresos de explotación é do 1,9% no período 1999-00 (**cadro 3.5.14.**).

Atendendo ó VEB a custo de factores xerado polas propias empresas, os principais núcleos de localización, **cadro 3.5.15.**, son A Coruña (91,7 millóns de euros), seguidas de Vigo e Santiago, con 31,1 e 23,4 millóns de euros, respectivamente. Ó igual que no ano anterior, estes tres núcleos de localización abranguen o 55% do VEB xerado polas empresas deste subsector.

A conta de explotación agregada destas 627 empresas amosa un descenso do resultado neto do exercicio, así como do resultado das actividades ordinarias e do resultado

CADRO 3.5.14.

Complexo turismo-ocio 2000: actividades que comprende o grupo

	Empresas	Ingresos de explotación	V.E.B. c.f.	Cash-flow	Activo total	Emprego medio
		(en millóns de €)				
Fabricación de xogos e xoguetes	3	9,32	1,24	0,29	4,45	32
Distr. Mai. Artículos para deporte e recreo	11	38,69	3,80	0,72	20,11	12
Distr. Maiorista de xogos e xoguetes	9	33,73	3,23	0,77	25,72	18
Distr. Min. Artic. Para deporte e bicicletas	17	12,12	2,34	0,52	8,83	7
Distr. Minorista de xoguetes	10	10,65	1,35	0,19	6,04	13
Distr. Min. Cámaras e sumi. fotográficos	5	6,22	1,31	0,23	5,77	20
Axencias de viaxes	49	106,70	9,62	1,21	27,29	8
Restaurantes	129	95,17	32,82	5,87	53,43	16
Bares e cafeterías	86	52,41	21,20	2,92	30,10	15
Hoteles e hospedaxe	127	129,80	69,68	20,30	253,34	22
Prod. e distr. Cinematográfica e de vídeo	20	29,40	11,99	3,88	32,79	17
Serv. Entreten., espectác. e activ. artísticas	75	72,06	28,73	7,76	72,46	16
Clubes e instalacións deportivas	19	46,43	37,23	24,24	148,28	30
Máquinas tragaperras e recreativas	67	137,19	41,71	31,07	126,02	12
Total	627	779,88	266,26	99,96	814,62	16
Peso do grupo no conxunto de empresas galegas (%)	5,06	1,88	3,32	4,08	2,56	

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.15.

Complexo turismo-ocio 1999-00: principais núcleos de localización en base á xeración do VEB

Núcleos	1999	2000	00/99
	(en millóns de €)		(%)
A Coruña	80,79	91,72	13,5
Vigo	30,64	31,13	1,6
Santiago	24,79	23,42	-5,5
Pontevedra	13,61	14,68	7,8
O Grove	13,51	13,15	-2,6
Ourense	9,56	10,29	7,7
Sanxenxo	7,22	7,55	4,5
Ferrol	7,02	7,23	2,9

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.16.

Evolución da actividade no complexo turismo-ocio 1999-00: ingresos, custos e resultados

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Ingresos de explotación	730,04	100	779,88	100	6,8
Consumo e outros gastos de explotación	483,00	66,16	513,63	65,86	6,3
Valor engadido bruto a custo dos factores	247,04	33,84	266,26	34,14	7,8
Gastos de persoal	157,24	21,54	180,22	23,11	14,6
Resultado económico bruto da explotación	89,80	12,30	86,03	11,03	-4,2
Amortizacións	51,83	7,10	62,57	8,02	20,7
Resultado económico neto da explotación	37,97	5,20	23,46	3,01	-38,2
Resultado financeiro	-6,99	-0,96	-5,51	-0,71	21,2
Ingresos financeiros	6,42	0,88	10,64	1,36	65,8
Gastos financeiros	13,41	1,84	16,15	2,07	20,4
Resultado de actividades ordinarias	30,98	4,24	17,96	2,30	-42,0
Resultado de actividades extraordinarias	32,01	4,38	40,93	5,25	27,9
Resultado antes de impostos	62,99	8,63	58,88	7,55	-6,5
Impostos	21,13	2,89	20,43	2,62	-3,3
Resultado neto do exercicio	41,86	5,73	38,45	4,93	-8,1
Cash-flow	92,20	12,63	99,96	12,82	8,4

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.17.

Evolución do investimento e do financiamento no complexo turismo-ocio 1999-00

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Activo total	697,24	100	814,62	100	16,8
Activo fixo (neto)	432,27	62,00	523,87	64,31	21,2
Gastos amortizables	8,74	1,25	11,29	1,39	29,2
Inmobilizado inmaterial	67,16	9,63	104,50	12,83	55,6
Inmobilizado material	302,17	43,34	338,04	41,50	11,9
Outro inmovilizado	46,01	6,60	65,75	8,07	42,9
Outro activo fixo	8,19	1,17	4,28	0,53	-47,8
Circulante neto	264,97	38,00	290,75	35,69	9,7
Existencias	39,79	5,71	45,55	5,59	14,5
Debedores	111,07	15,93	158,53	19,46	42,7
Tesourería	67,04	9,62	47,44	5,82	-29,2
Outro activo circulante	47,06	6,75	39,23	4,82	-16,6
Fontes de financiamento	697,24	100,00	814,62	100,00	16,8
Financiamento permanente	449,66	64,49	506,23	62,14	12,6
Fondos propios	275,37	39,50	313,93	38,54	14,0
Recursos alleos l/p	164,03	23,53	175,52	21,55	7,0
Ingresos distribuídos en varios exercicios	10,26	1,47	16,77	2,06	63,5
Acreedores a curto prazo	247,58	35,51	308,39	37,86	24,6
Fondo de rotación	17,39	2,49	-17,64	-2,17	-201,4

Fonte: Ardán

3.

CADRO 3.5.18.

Complexo turismo-ocio 1999-00: estudio económico-financiero

Indicadores do nivel de actividade e resultados sobre ingresos de explotación

	Crecemento dos ingresos		V.E.B.c.f. / ingresos		Gastos persoal / ingresos		Rtdo. ec. n. explotac. / ingresos		Carga financeira / ingresos		Cash-flow / ingresos	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	5,17	8,26	34,90	26,00	24,15	17,90	4,27	3,08	1,04	1,01	6,39	3,40
1999	12,30	10,90	34,37	26,32	22,20	17,88	4,54	3,16	0,97	0,94	6,52	3,44

Rendibilidade e magnitudes asociadas

	Rendibilidade económica		Marxe		Rotación de activos		Rendibilidade financeira antes de impostos		Coste neto da débeda		Coeficiente de endebedamento	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	7,65	6,15	4,77	3,38	1,75	1,84	15,56	15,97	2,75	2,34	1,44	2,49
1999	9,08	6,33	5,25	3,40	1,79	1,85	21,23	17,99	2,64	2,19	1,57	2,59

Fonte: Ardán

antes de impostos. No ano 2000, o resultado de actividades ordinarias caeu un 42% para situarse nos 18 millóns de euros, mentres que o resultado neto do exercicio e o resultado antes de impostos se reducen nun 8,1% e 6,5%, respectivamente.

O crecemento do VEB no ano 2000 foi do 7,8%, un punto máis que o que o fan os ingresos de explotación, polo que o peso relativo do VEB aumentou dende o 33,8% de 1999 ata o 34,1% do ano 2000. Asemade, o devandito cadro reflicte un aumento do valor absoluto dos gastos de persoal do 14,6%, sendo o seu peso relativo nos ingresos de explotación do 23,1%.

En relación ó investimento e ó financiamento, **cadro 3.5.17.**, en termos relativos, a diferenza do acontecido no ano 1999, o financiamento permanente cubre só o 96,6% do activo fixo neto, cubríndose o restante 3,4% e o circulante neto cos acreedores a curto prazo. O fondo de rotación presenta, no ano 2000, un valor negativo de 17,6 millóns de euros fronte ós 17,4 millóns de euros do ano anterior. No concerne ás fontes de financiamento, o 62,1% corresponde ó financiamento permanente, onde os fondos propios, que medran un 14% respecto ó ano anterior, supoñen o 38,5% do financiamento total. Os recursos alleos a longo prazo medraron un 7%, cun peso relativo do 21,5% no total das fontes de financiamento.

En termos absolutos, o activo total ascendeu a 814,6 millóns de euros, un 16,8% superior ó valor de 1999, dos que 523,9 millóns de euros corresponden ó activo fixo neto (un 21,2% superior ó existente o ano anterior). Os 290,8 millóns de euros restantes corresponden ó circulante neto, que medrou un 9,7% en relación a 1999.

No que ó estudio económico e financeiro se refire, o **cadro 3.5.18.**, reflicte unha forte desaceleración no ritmo de crecemento dos ingresos (5,2% no ano 2000 fronte ós 12,3% do ano anterior), e un crecemento res-

pecto ós ingresos do VEB e do ratio gastos de persoal/ingresos. Comparado coa evolución seguida polo conxunto das empresas galegas, o crecemento dos ingresos deste sector económico é inferior (3,1 puntos porcentuais), mentres que é superior no caso da evolución do VEB sobre os ingresos (8,9 puntos porcentuais) e no caso do ratio gastos de persoal/ingresos (1,2 puntos).

As rendibilidades económica e financeira antes de impostos descenden no ano 2000. A primeira por mor da evolución seguida pola marxe de actividade, e a segunda pola evolución seguida pola rendibilidade económica, e polo incremento do custo da débeda. O devandito **cadro 3.5.18.** amosa que nos dous anos considerados a rendibilidade económica das empresas do sector é superior á rexistrada polo conxunto das empresas galegas consideradas, mentres que no caso da rendibilidade financeira antes de impostos, esta é superior no ano 1999 e lixeiramente inferior no ano 2000.

Comunicacións

3.

A análise do subsector das comunicacións basearase nos datos facilitados por Correos e Telégrafos e Ardán. Segundo a metodoloxía de Ardán, o subsector das comunicacións estaría composto polas actividades de artes gráficas e actividades de servizos relacionados; a industria editorial; distribución por xunto de artigos de papelería; distribución polo miúdo de libros, periódicos e papelería; a industria da difusión das telecomunicacións; os servizos de comunicación e proceso de datos; os servizos relacionados coa informática; e finalmente, a educación.

Un primeiro aspecto que se pode salientar é que o uso da rede internet en Galicia é aínda baixo, sendo a terceira comunidade que menos usa “a rede”, só por diante de Estremadura e Castela A Mancha. No ano 2001, a porcentaxe de poboación que empregou internet no último mes antes da enquisa foi do 14,6% (8,2% no ano anterior) fronte ó 20,4%

CADRO 3.5.19.

Correspondencia postal nacida e distribuída 2000-01

	Correspondencia nacida			Correspondencia distribuída (1)		
	2000	2001	01/00	2000	2001	01/00
	(en miles de obxectos)		(%)	(en miles de obxectos)		(%)
A Coruña	85.990	90.352	5,1	149.507	156.499	4,7
Lugo	17.917	18.626	4,0	44.455	44.231	-0,5
Ourense	13.591	14.185	4,4	37.756	38.546	2,1
Pontevedra	53.046	59.597	12,3	115.091	122.918	6,8
Total	170.544	182.760	7,2	346.809	362.194	4,4

(1) excluída a correspondencia electoral
Fonte: Correos y Telégrafos

CADRO 3.5.20.

Sector das comunicacións 2000: actividades que comprende o grupo

	Empresas	Ingresos de explotación	V.E.B. c.f.	Cash-flow	Activo total	Emprego medio
	(en millóns de €)					
Industria editorial	29	158,30	71,90	16,01	174,78	64
Artes gráficas e actividades de servicios relac.	109	118,11	42,75	10,27	110,64	15
Distr. Mai. de artigos de papelería	36	102,11	10,82	2,09	33,98	15
Distr. Min. de libros, periódicos e papelería	34	22,72	4,21	0,30	17,05	8
Industria da difusión das telecomunicacións	15	45,72	-24,22	3,07	81,77	70
Servicios de estenografía e duplicación	3	0,92	0,35	0,04	0,50	6
Servicios de comunicación e proceso datos	18	93,01	0,04	-18,17	289,13	59
Servicios relacionados coa informática	123	123,21	39,56	7,45	68,19	14
Educación	72	51,74	31,50	3,35	42,54	20
Total	439	715,85	176,92	24,40	818,57	22
Peso do grupo no conxunto de empresas galegas (%)	3,54	1,72	2,21	1,00	2,57	

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.21.

Sector das comunicacións 1999-00: principais núcleos de localización en base á xeración do VEB

Núcleos	1999	2000	00/99
	(en millóns de €)		(%)
A Coruña	43,85	46,12	5,2
Vigo	48,64	44,20	-9,1
Arteixo	32,86	32,74	-0,4
Lugo	9,48	10,27	8,4
San Cibrao das Viñas	7,89	8,00	1,5
Ourense	5,57	6,47	16,1
Mos	3,27	3,76	14,9
Pontevedra	2,80	3,00	7,3

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.22.

Evolución da actividade no sector das comunicacións 1999-00: ingresos, custos e resultados

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Ingresos de explotación	670,93	100,00	715,85	100,00	6,7
Consumo e outros gastos de explotación	450,79	67,19	538,94	75,29	19,6
Valor engadido bruto a custo dos factores	220,13	32,81	176,92	24,71	-19,6
Gastos de persoal	173,95	25,93	201,21	28,11	15,7
Resultado económico bruto da explotación	46,19	6,88	-24,29	-3,39	-152,6
Amortizacións	31,81	4,74	42,49	5,94	33,6
Resultado económico neto da explotación	14,37	2,14	-66,79	-9,33	-564,7
Resultado financeiro	-11,59	-1,73	-14,86	-2,08	-28,2
Ingresos financeiros	1,21	0,18	2,11	0,29	74,7
Gastos financeiros	12,79	1,91	16,97	2,37	32,6
Resultado de actividades ordinarias	2,79	0,42	-81,64	-11,41	-3030,8
Resultado de actividades extraordinarias	16,80	2,50	55,71	7,78	231,6
Resultado antes de impostos	19,59	2,92	-25,93	-3,62	-232,4
Impostos	8,19	1,22	-8,81	-1,23	-207,6
Resultado neto do exercicio	11,40	1,70	-17,12	-2,39	-250,2
Cash-flow	40,12	5,98	24,40	3,41	-39,2

Fonte: Ardán

de media no conxunto do estado (12,6% no ano 2000).

• Servicio postal

A correspondencia distribuída en Galicia (excluída a correspondencia electoral) medrou un 4,4% ó longo do ano 2001, para acadar 362,2 millóns de obxectos. A provincia de A Coruña acolle o 43,2% da correspondencia distribuída fronte ó 33,9% da provincia de Pontevedra.

Comparado co ano anterior, o **cadro 3.5.19**, reflicte un incremento da correspondencia distribuída en tódalas provincias galegas agás en Lugo, que rexistra unha caída do 0,5% respecto ó ano anterior. O maior incremento prodúcese na provincia de Pontevedra, cunha medra do 6,8%.

No caso da correspondencia nacida en Galicia no ano 2001, esta medrou un 7,2%, situándose nos 182,8 millóns de obxectos. O 49,4% destes obxectos corresponden á provincia de A Coruña, e un 32,6% á de Pontevedra.

Comparado co ano anterior, tódalas provincias galegas presentan un crecemento da

correspondencia nacida, salientando por riba de todos eles o rexistrado na provincia de Pontevedra, cun 12,3%.

• Indicadores empresariais

Segundo o criterio de selección de empresas empregado por Ardán, no ano 2000, o número de empresas relacionadas co subsector comunicacións (apoio ó tratamento e difusión da información) ascende a 439, o que supuña o 3,5% do conxunto de empresas galegas consideradas. O emprego medio das empresas do subsector, segundo os datos facilitados por elas mesmas, foi de 22 traballadores. Comparado coa selección utilizada para o estudo de empresas galegas, o VEB xerado polas empresas do subsector das comunicacións (176,9 millóns de euros) representa o 2,1% do VEB total, en tanto que o peso relativo dos ingresos de explotación (715,9 millóns de euros) é do 1,7%.

Atendendo á metodoloxía Ardán, a actividade máis importante en canto ó número de empresas se refire é a de servizos relacionados coa informática, con 123 empresas seguido das artes gráficas e actividades de servizos relacionados, con 109 empresas. As 29 empresas pertencentes á actividade de edi-

CADRO 3.5.23.

Evolución do investimento e do financiamento no sector das comunicacións 1999-00

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Activo total	615,50	100,00	818,57	100,00	33,0
Activo fixo (neto)	296,28	48,14	426,94	52,16	44,1
Gastos amortizables	20,07	3,26	21,91	2,68	9,1
Inmobiliado inmaterial	49,53	8,05	89,37	10,92	80,4
Inmobiliado material	164,63	26,75	235,11	28,72	42,8
Outro inmovilizado	61,59	10,01	80,16	9,79	30,2
Outro activo fixo	0,46	0,07	0,39	0,05	-14,2
Circulante neto	319,23	51,86	391,63	47,84	22,7
Existencias	63,18	10,27	69,97	8,55	10,7
Debedores	195,94	31,83	267,93	32,73	36,7
Tesorería	30,43	4,94	28,09	3,43	-7,7
Outro activo circulante	29,67	4,82	25,64	3,13	-13,6
Fontes de financiamento	615,50	100,00	818,57	100,00	33,0
Financiamento permanente	292,59	47,54	444,10	54,25	51,8
Fondos propios	112,83	18,33	109,15	13,33	-3,3
Recursos alleos l/p	149,74	24,33	302,64	36,97	102,1
Ingresos distribuídos en varios exercicios	30,02	4,88	32,30	3,95	7,6
Acreedores a curto prazo	322,91	52,46	374,48	45,75	16,0
Fondo de rotación	-3,68	-0,60	17,15	2,10	565,6

Fonte: Ardán

3.

CADRO 3.5.24.

Sector das comunicacións 1999-00: estudo económico-financieiro

Indicadores do nivel de actividade e resultados sobre ingresos de explotación

	Crecemento dos ingresos		V.E.B.c.f. / ingresos		Gastos persoal / ingresos		Rtdo. ec. n. explotac. / ingresos		Carga financeira / ingresos		Cash-flow / ingresos	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	8,88	8,26	33,46	26,00	25,77	17,90	3,14	3,08	1,10	1,01	4,47	3,40
1999	13,25	10,90	34,22	26,32	25,39	17,88	3,17	3,16	0,95	0,94	4,16	3,44

Rendibilidade e magnitudes asociadas

	Rendibilidade económica		Marxe		Rotación de activos		Rendibilidade financeira antes de impostos		Coste neto da débeda		Coeficiente de endebedamento	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	6,20	6,15	3,42	3,38	1,84	1,84	14,69	15,97	2,67	2,34	2,40	2,49
1999	6,46	6,33	3,57	3,40	1,77	1,85	17,46	17,99	2,36	2,19	2,48	2,59

Fonte: Ardán

ción son as que xeran un maior valor engadido bruto, con 71,9 millóns de euros, seguida das artes gráficas e actividades de servicios relacionados, con 42,8 millóns de euros (**cadro 3.5.20.**).

Atendendo ó VEB a custo de factores xerado polas propias empresas, os principais núcleos de localización son A Coruña, con 46,1 millóns de euros, seguida de Vigo (44,2 millóns de euros) e Santiago (32,7 millóns de euros). Entre as tres acollen o 69,6% do VEB xerado neste subsector (**cadro 3.5.21.**).

Respecto á evolución da actividade: ingresos, custos e resultados, do **cadro 3.5.22.** pode deducirse que o ano 2000 non foi un bo ano para as empresas deste subsector. Por unha banda, o resultado neto do exercicio, o resultado de actividades ordinarias e o resultado antes de impostos, despois de fortes descenso, acadan valores negativos. Por outra, ó longo do ano 2000 o valor engadido bruto se reduce case un 20%, sendo o seu peso relativo nos ingresos de explotación do 24,7% fronte ó 32,8% do ano anterior.

En relación ó estudio do balance agregado das empresas deste sector, o **cadro 3.5.23.** amosa que, en termos relativos, o financiamento permanente cubre a totalidade do activo fixo neto e un 5,4% do circulante neto, acadando un fondo de rotación de 17,2 millóns de euros, un 2,1% superior ó existente o ano anterior. O 94,6% restante está financiado polos acreedores a curto prazo. No concernente ás fontes de financiamento, o 54,3% corresponde ó financiamento permanente, onde os fondos propios, que caen un 3,3% respecto ó ano anterior, supoñen o 13,3% do financiamento total. Os recursos alleos a longo prazo medraron un 102,1%, cun peso relativo do 37% no total das fontes de financiamento.

En termos absolutos, o activo total ascendeu a 818,6 millóns de euros, un 33% superior ó valor de 1999, dos que 426,9 millóns de euros corresponden ó activo fixo

neto (un 44,1% superior en relación ó ano anterior). Os 391,6 millóns de euros restantes corresponden ó circulante neto, que medrou un 22,7% con relación a 1999.

No que ó estudio económico e financeiro se refire, o **cadro 3.5.24.** reflicte unha desaceleración no ritmo de crecemento dos ingresos, un descenso respecto ós ingresos do VEB, e unha medra da relación gastos de persoal-ingresos e da carga financeira. Comparado coa evolución seguida polo conxunto das empresas galegas, o crecemento dos ingresos deste sector económico é 0,5 puntos superior, que no caso da evolución do VEB sobre os ingresos ascende a 7,9 puntos porcentuais.

O devandito **cadro 3.5.24.** amosa un descenso das rendibilidades económica e financeira antes de impostos. A primeira influenciada pola evolución da marxe de actividade e a segunda debido a evolución da rendibilidade económica e á medra do custo da débeda.

Transporte

Na análise do subsector transporte considéranse tanto os transportes de pasaxeiros como de mercadorías nas diferentes modalidades: estrada, ferrocarril, aéreo e marítimo. Para a mesma empréganse os datos presentados polo IGE, o INE, o Ministerio de Fomento, Renfe, as autoridades portuarias, AENA e Ardán.

Unha primeira aproximación ó estudio dos transportes está recollida no **cadro C.3.30.** (*Transporte de mercadorías e pasaxeiros 2000-01: datos xerais*), onde se resumen os datos do transporte de mercadorías e viaxeiros nas diferentes modalidades de transporte. O transporte por estrada é o máis importante á hora de falar tanto do tráfico de pasaxeiros como no de mercadorías, seguíndolle en importancia o ferrocarril no que ó tráfico de pasaxeiros se refire, e ó marítimo no caso das mercadorías.

CADRO 3.5.25.

Vendas de combustibles líquidos 2000-01

	2000	2001	01/00
	(en miles de Tm.)		(%)
Gasolinas	409,4	461,9	12,8
Gasóleos	1.799,8	2.050,3	13,9
Gasóleo A	979,1	1.175,3	20,0
Outros combustibles	481,1	794,2	65,1
Total	2.690,3	3.306,4	22,9

Fonte: IGE

CADRO 3.5.26.

Matriculacións de vehículos 2000-01

	2000	2001	01/00
			(%)
Camións e furgonetas	11.881	11.124	-6,4
Autobuses	222	163	-26,6
Turismos	78.988	79.140	0,2
Motocicletas	2.247	1.970	-12,3
Tractores industriais	1.015	1.018	0,3
Total	94.353	93.415	-1,0

Fonte: IGE

3.

A poboación ocupada no subsector “transportes e actividades anexas. Comunicacions” ascendeu, **cadro C.3.2.** (*Poboación ocupada 2000-01: distribución segundo ramas de actividade*), a 46,6 miles de persoas no ano 2001, 1,4 miles de ocupados máis que no ano anterior. Comparado coa poboación ocupada no sector servicios, a importancia relativa dos ocupados neste subsector medra no ano 2001, pasando do 8,7% ata os 8,9%.

A venda total de combustibles líquidos, **cadro 3.5.25.**, a diferenza do acontecido no ano 2000, aumentou no ano 2001 un 22,9% ata as 3.306,4 miles de toneladas. Este crecemento rexístrase nos diferentes indicadores considerados, salientando a medra da venda de gasóleo A, que tras un crecemento do 20,0% respecto ó ano 2000, acada as 1.175,3 miles de toneladas.

• **Transporte por estrada**

Ó igual que acontecera no ano 2000, o número de vehículos matriculados descende ó longo do ano 2001, pasando dos 94.353 vehículos ós 93.415 do último ano. O **cadro 3.5.26.** reflicte que este descenso prodúcese

no caso dos camiións e furgonetas (757 vehículos menos), autobuses (59 menos) e motocicletas (277 menos), permanecendo practicamente constantes o número de turismos e tractores industriais matriculados (152 e 3 vehículos máis, respectivamente).

No caso do transporte urbano, o número de viaxeiros transportados en autobús rexistrou unha medra en relación ó ano 2000 do 0,7%, acadando os 57.598 miles de viaxeiros no 2001. Comparado co total estatal, estes viaxeiros representan o 3,3% do total de viaxeiros transportados en autobús.

No concernente ó transporte de mercadorías, o **cadro 3.5.28.** reflicte, no primeiro semestre do ano 2001 un aumento no número total de toneladas transportadas do 12,6% respecto ó mesmo período do ano anterior, para situarse nas 35.843 miles de toneladas transportadas. Comparado co total de mercadorías cargadas e descargadas en España, o crecemento galego é superior ó experimentado en España que foi do 6,7% respecto ó primeiro semestre do ano anterior. Comparada coas outras comunidades autónomas, Galicia é a oitava comunidade en canto a taxa de cre-

CADRO 3.5.27.

Transporte urbano: viaxeiros transportados en autobús nas CC.AA. 2000-01

	2000	2001 (1)	01/00
	(en miles de persoas)		(%)
Andalucía	244.917	249.533	1,88
Aragón	106.293	110.693	4,14
Asturias	36.445	37.714	3,48
Canarias	55.988	55.477	-0,91
Cantabria	19.490	19.088	-2,06
Castela e León	71.639	69.766	-2,61
Castela - A Mancha	18.243	18.578	1,84
Cataluña	281.567	275.503	-2,15
C. Valenciana	136.575	136.815	0,18
Extremadura	13.341	13.892	4,13
Galicia	57.188	57.598	0,72
Madrid	554.211	568.673	2,61
País Vasco	63.569	63.120	-0,71
Outras	78.726	72.834	-7,48
Total	1.738.192	1.749.284	0,64

(1) datos provisionais
Fonte: INE

CADRO 3.5.28.

Transporte por estrada 2000-01: mercadorías cargadas e descargadas nas CC.AA

	2000	2000 (2ºtrim.)	2001 (2ºtrim.)	01/00
	(en miles de Tm.)			(%)
Andalucía				
total	151.226	76.634	80.673	5,3
%interrexional	21,1	21,8	21,4	
Aragón				
total	48.614	23.575	28.806	22,2
%interrexional	58,9	60,3	61,4	
Asturias				
total	32.880	16.611	19.319	16,3
%interrexional	39,9	39,0	42,2	
Baleares				
total	15.728	9.727	8.673	-10,8
%interrexional	--	--	--	
Canarias				
total	12.534	6.481	8.023	23,8
%interrexional	--	--	--	
Cantabria				
total	23.854	12.722	10.881	-14,5
%interrexional	50,1	55,0	56,5	
Castela A Mancha				
total	69.360	34.143	37.749	10,6
%interrexional	54,2	54,6	59,1	
Castela e León				
total	100.553	52.255	49.022	-6,2
%interrexional	44,6	44,3	45,4	
Cataluña				
total	186.474	98.421	105.567	7,3
%interrexional	24,5	23,6	24,4	
Com. Valenciana				
total	145.743	73.626	84.557	14,8
%interrexional	34,6	34,8	32,9	
Extremadura				
total	21.022	9.998	12.031	20,3
%interrexional	47,6	51,2	41,9	
Galicia				
total	64.294	31.839	35.843	12,6
%interrexional	25,0	24,2	26,1	
Madrid				
total	82.817	44.192	46.956	6,3
%interrexional	58,7	57,3	56,6	
Murcia				
total	40.999	20.822	23.311	12,0
%interrexional	53,4	53,7	52,2	
Navarra				
total	31.947	15.796	17.985	13,9
%interrexional	60,2	60,5	65,6	
País Vasco				
total	79.626	45.540	43.353	-4,8
%interrexional	47,6	45,2	48,5	
A Rioxa				
total	14.331	6.566	7.494	14,1
%interrexional	70,3	72,1	78,1	
Total				
total	907.788	469.093	500.594	6,7
%interrexional	23,6	23,4	23,9	

Fonte: Ministerio de Fomento, Boletín Estadístico

CADRO 3.5.29.

Tráfico ferroviario de viaxeiros 2000-01

		Total		
		2000	2001	01/00
				(%)
A Coruña	Orixe	1.589.575	1.378.564	-13,3
	Destino	1.667.181	1.353.061	-18,8
Lugo	Orixe	102.542	101.114	-1,4
	Destino	123.521	105.828	-14,3
Ourense	Orixe	377.405	284.750	-24,6
	Destino	346.032	284.113	-17,9
Pontevedra	Orixe	1.370.307	1.142.807	-16,6
	Destino	1.311.903	1.156.909	-11,8
Total				
	Orixe	3.439.829	2.907.235	-15,5
	Destino	3.448.637	2.899.911	-15,9

Fonte: Renfe

CADRO 3.5.30.

Tráfico ferroviario de mercadorías 2000-01

		Total		
		2000	2001	01/00
				(%)
				(en Tm.)
A Coruña	Orixe	438.274	423.257	-3,4
	Destino	595.207	524.559	-11,9
Lugo	Orixe	199.195	109.045	-45,3
	Destino	176.786	50.047	-71,7
Ourense	Orixe	2.051	20.202	885,0
	Destino	409.596	169.237	-58,7
Pontevedra	Orixe	509.654	408.910	-19,8
	Destino	580.582	786.153	35,4
Total				
	Orixe	1.149.174	961.414	-16,3
	Destino	1.762.171	1.529.996	-13,2

Fonte: Renfe

cemento se refire, por detrás de Aragón, Asturias, Canarias, C. Valenciana, Extremadura, Navarra e A Ríoxa.

O devandito cadro amosa a que en Galicia a importancia relativa do comercio interrexional foi o 26,1% do total do tráfico galego, en tanto que España esa porcentaxe foi do 23,9% no mesmo período de tempo.

• **Transporte ferroviario**

O número de **viaxeiros** con orixe e destino nas estacións galegas no ano 2001 descendeu ata os 5.807,1 miles de persoas, un 15,7% inferior ó rexistrado o ano anterior.

Nese ano subiron nas estación galegas un total de 2.907,2 miles de persoas (un 15,5% menos que no ano 2000) e baixaron 2.899,9 miles de persoas (un 15,9% menos).

Atendendo á distribución provincial, o **cadro 3.5.29.** amosa que o tráfico de pasaxeiros con destino e orixe en Galicia descende en tódalas provincias, salientando a caída rexistrada en Pontevedra, con 1.081,3 miles de persoas menos.

Pola banda dos transportes de **mercadorías**, **cadro 3.5.30.**, no ano 2001 descendeu o volume total de mercadorías transportadas un 14,4% respecto ó ano anterior. Dos 2.491,4

CADRO 3.5.31.

Tráfico de pasaxeiros nos portos de interese xeral 2000-01

	2000	2001	01/00 (%)
Ferrol-San Cibrao	-	-	-
A Coruña	36.123	26.955	-25,4
Marín-Pontevedra	-	-	-
Vigo	59.564	52.646	-11,6
Vilagarcía	4.838	5.634	16,5
Total	100.525	85.235	-15,2
Total Portos do Estado	18.584.487	18.351.885	-1,3
G/E (%)	0,54	0,46	

Fonte: Puertos del Estado

CADRO 3.5.32.

Tráfico total nos portos de interese xeral 2000-01

	2000 (en Tm.)	2001	01/00 (%)
Ferrol-San Cibrao	8.498.596	8.730.841	2,7
A Coruña	12.681.887	11.753.706	-7,3
Marín-Pontevedra	1.683.865	1.842.464	9,4
Vigo	3.630.236	4.026.286	10,9
Vilagarcía	1.001.564	1.024.236	2,3
Total	27.496.148	27.377.533	-0,4
Total Portos do Estado	337.694.136	345.645.482	2,4
G/E (%)	8,14	7,92	

Fonte: Puertos del Estado

3.

miles de toneladas transportadas, o 61,4% tivo o seu destino Galicia (un 13,2% menos que no ano anterior) en tanto que o 38,6% restante tivo a súa orixe en Galicia (un 16,3% inferior ó volume transportado en 2000).

Atendendo á distribución provincial, o devandito **cadro 3.5.30.** amosa que Pontevedra é a provincia con maior volume de transporte de mercadorías, ó acolle-lo 48% do volume total tráfico ferroviario, fronte ó 37,4% do ano anterior. Asemade, cómpre salientar que o tráfico ferroviario aumenta tan só na provincia de Pontevedra (9,6%), mentres que descende en Lugo e Ourense por riba do 50%

• Transporte marítimo

O tráfico de pasaxeiros nos portos galegos de interese xeral descendeu un 15,2% ó longo do ano 2001, pasando dos 100.525

pasaxeiros do 2000 ás 85.235 persoas do 2001 (o 0,46% do total estatal). O porto de Vigo acolleu o 61,8% do total dos pasaxeiros nos portos de interese xeral (un total de 52.626 pasaxeiros) mentres que A Coruña acolle o 31,6% (26.955 pasaxeiros). Comparado co ano 2000, o número de viaxeiros medra tan só no porto de Vilagarcía, un 16,5% máis, descendendo un 25,4% no caso do porto de A Coruña e un 11,6% en Vigo.

Respecto ós movementos de mercadorías nestes portos, o **cadro 3.5.32.** amosa un descenso do 0,4% respecto ó ano 2000. O tráfico portuario total nos portos de interese xeral ascendeu a 27.377,5 miles de toneladas (o 7,9% do total estatal), sedo o de A Coruña o de maior movemento, ó acolle-lo 42,9% do tráfico total de mercadorías (11.753,7 miles de toneladas). Comparado co ano anterior, o porto de A Coruña é o único que experimenta un descenso no volume do seu tráfico portua-

CADRO 3.5.33.

Tráfico de mercadorías nos portos de interese xeral 2000-01

	Graneis líquidos		Graneis sólidos		Mercadoría xeral	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
	(en Tm.)					
Ferrol-San Cibrao	822.623	728.049	7.045.159	7.374.796	588.313	610.778
A Coruña	7.632.430	7.124.209	3.726.790	3.240.582	295.934	427.538
Marín-Pontevedra	-	-	703.709	811.402	862.942	958.346
Vigo	43.314	49.811	504.171	689.614	2.935.232	2.881.989
Vilagarcía	279.120	326.580	421.105	422.237	289.401	267.433
Total	8.777.487	8.228.649	12.400.934	12.538.631	4.971.822	5.146.084
Total Portos do Estado	124.907.493	125.143.622	92.329.122	92.549.627	108.646.960	116.504.263
G/E (%)	7,03	6,58	13,43	13,55	4,58	4,42

	Pesca fresca		Tráfico local e Avituallamento		Total	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
	(en Tm.)					
Ferrol-San Cibrao	146	272	42.355	16.946	8.498.596	8.730.841
A Coruña	43.699	29.113	983.034	932.264	12.681.887	11.753.706
Marín-Pontevedra	8.182	6.611	109.032	66.105	1.683.865	1.842.464
Vigo	75.831	83.093	71.688	321.779	3.630.236	4.026.286
Vilagarcía	-	-	11.938	7.986	1.001.564	1.024.236
Total	127.858	119.089	1.218.047	1.345.080	27.496.148	27.377.533
Total Portos do Estado	272.257	259.851	11.538.304	11.188.119	337.694.136	345.645.482
G/E (%)	46,96	45,83	10,56	12,02	8,14	7,92

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos facilitados polas *Autoridades Portuarias* e *Puertos del Estado*

CADRO 3.5.34.

Movemento de mercadorías descargadas e cargadas 2001

	Graneis sólidos	Mercadoría xeral	Total
	(en Tm.)		
Ribadeo	129.548	213.951	343.499
Burela	26.072	2.394	28.466
Viveiro/Celeiro	163.927	267	164.194
Cariño	530.495	-	530.495
Portosín	-	18	18
Laxe	16.720	26.703	43.423
Sada	17.256	4.961	22.217
Cee	161.213	1.175	162.388
Muros	-	179	179
Corcubión	-	1.172	1.172
A Pobra	10.393	149.651	160.044
Ribeira	15.754	104.230	119.984
Total	1.071.378	504.701	1.576.079

Fonte: *Portos de Galicia*

rio, co 7,3% menos, mentres que os maiores incrementos producíronse nos portos de Vigo e Marín-Pontevedra, co 10,9% e 9,4%, respectivamente.

O movemento de mercadorías máis importante, en termos absolutos, corresponde ós graneis sólidos, con 12.538,6 miles de toneladas, das que o porto de Ferrol-San Cibrao move o 58,8% (7.374,8 miles de tone-

ladas) e o porto de A Coruña un 25,8% (3.240,6 miles de toneladas). Salienta tamén o movemento de graneis líquidos, con 8.228,6 miles de toneladas, das que 7.124,2 miles (86,6%) corresponden ó porto de A Coruña.

Asemade, hai que salienta-la elevada importancia relativa do tráfico de pesca fresca no total estatal. Os portos galegos de interese xeral move-lo 45,8% do tráfico portuario

de pesca fresca no ano 2001, sendo o porto de Vigo o máis importante ó acolle-lo 69,8% do total de Galicia (83.093 toneladas) e o 32,0% do total dos portos de interese xeral de España.

Nos portos pertencentes a Portos de Galicia, o tráfico total de pasaxeiros ascendeu no ano 2001 a 645.112 persoas. Respecto ó movemento de mercadorías descargadas e cargadas no ano 2001, este ascendeu a 1.576,1 miles de toneladas (1.071,4 miles de toneladas corresponden a graneis sólidos), ascendendo o volume total de “mercadoría xeral” descargada nestes portos a 504.701 toneladas.

O **cadro 3.5.34.** amosa a desagregación deste movemento de mercadorías segundo o porto onde se realiza a carga e descarga. O porto de Cariño é o máis importante con 530.495 toneladas, seguido do porto de Ribadeo, con 343.499 toneladas. Entre ámbolos dous portos acollen o 55,5% do volume total de mercadorías.

• Transporte aéreo

Ó longo do ano 2001, o número de aeronaves nos aeroportos galegos (sen considerar as aeronaves militares, de estado, privadas e traballos aéreos) ascendeu a 36.768, un 3,3% máis que no ano 2000. O **cadro 3.5.35.** amosa que o aeroporto de Santiago é o que acolle o maior número de aeronaves, con 16.300 (o 44,3%), seguido por Vigo, con 10.621 (28,9%) e A Coruña, con 9.847 aeronaves (26,8%). Comparado co ano anterior, os aeroportos de A Coruña e Vigo rexistraron unha medra do 9,3% e 3,5%, respectivamente, en tanto que no caso do aeroporto santiagués, o número de aeronaves permaneceu practicamente constante (28 aeronaves menos).

O número de pasaxeiros nos aeroportos galegos, **cadro 3.5.36.**, foi de 2.681.001 persoas, un 3,4% máis que no ano 2000. Ó igual que acontecera no ano 2000, o aeroporto de Santiago volve a rexistrar un descenso no

número de viaxeiros (un 3,4% menos) mentres que os aeroportos de A Coruña presentan unha medra do 10,8% e 9,6%, respectivamente. O aeroporto de Santiago é quen acolle ó maior número de viaxeiros, con 1.247.301 pasaxeiros (o 46,5% do total de Galicia), seguido do aeroporto de Vigo, con 790.163 (29,5%) e A Coruña, con 643.537 pasaxeiros (20,0%).

En relación ó tráfico de mercadorías, o **cadro 3.5.37.** reflicte un descenso do 19,8 no volume total de mercadorías transportadas, para situarse nas 8.655,1 miles de toneladas (o 1,5% do total estatal). Comparado co ano 2000, prodúcese un descenso nos tres aeroportos galegos, salientando o caso do aeroporto vigués, cunha caída do 48,5% (1.598,9 miles de toneladas menos).

• Indicadores empresariais

Das empresas galegas seleccionadas por Ardán no período 1999-00, un total de 656 empresas (o 5,3%) dedícanse ó subsector dos transportes e servizos asociados, sendo o seu emprego medio, segundo os datos facilitados por elas mesmas, de 18 traballadores por empresa. O seu VEB xerado (393 millóns de euros) representa o 4,9% do VEB total xerado polas 12.394 empresas galegas analizadas, en tanto que o peso relativo dos ingresos de explotación (1.164,9 millóns de euros) foi do 2,8% no período 99-00.

As actividades máis importantes en canto á xeración do VEB se refire son as actividades de transporte de mercadorías por estrada, con 146,5 millóns de euros, as de transporte de pasaxeiros por estradas, con 69,5 millóns de euros, e as de servizos para os transportes, con 93,5 millóns de euros. En conxunto, estas tres actividades xeran un total de 309,4 millóns de euros, que representan o 78,7% do VEB total xerado polas empresas consideradas neste subsector.

Atendendo ó VEB a custo de factores xerado polas propias empresas, os principais

CADRO 3.5.35.

Tráfico aéreo 2000-01: aeronaves ⁽¹⁾

	2000	2001			01/00
		Total	Interior	Internacional	
					(%)
A Coruña	9.012	9.847	8.483	1.364	9,3
Santiago	16.328	16.300	13.074	3.226	-0,2
Vigo	10.266	10.621	9.383	1.238	3,5
Total	35.606	36.768	30.940	5.828	3,3
Total España	1.497.107	1.529.490	818.729	710.761	2,2
G/E (%)	2,38	2,40	3,78	0,82	

(1) Non se inclúen Outras Clases de Tráfico (militares, de estado, privados e traballos aéreos)
Fonte: *Ministerio de Fomento*

CADRO 3.5.36.

Tráfico aéreo 2000-01: pasaxeiros ⁽¹⁾

	2000	2001			01/00
		Total	Interior	Internacional	
					(%)
A Coruña	580.900	643.537	579.895	63.642	10,8
Santiago	1.291.328	1.247.301	987.162	260.139	-3,4
Vigo	721.260	790.163	737.819	52.344	9,6
Total	2.593.488	2.681.001	2.304.876	376.125	3,4
Total España	138.614.266	142.732.204	57.909.053	84.823.151	3,0
G/E (%)	1,9	1,9	4,0	0,4	

(1) Non se inclúen pasaxeiros en tránsito directo internacional nin outras Clases de Tráfico
Fonte: *Ministerio de Fomento*

CADRO 3.5.37.

Tráfico aéreo 2000-01: mercadorías ⁽¹⁾

	2000	2001			01/00
		Total	Interior	Internacional	
		(en Tm.)			(%)
A Coruña	869.268	700.767	648.001	52.766	-19,4
Santiago	6.627.536	6.255.597	2.670.035	3.585.562	-5,6
Vigo	3.297.661	1.698.778	1.063.733	635.045	-48,5
Total	10.794.465	8.655.142	4.381.769	4.273.373	-19,8
Total España	607.520.286	577.031.488	230.789.184	346.242.304	-5,0
G/E (%)	1,8	1,5	1,9	1,2	

(1) Non se inclúen mercadorías en Outras Clases de Tráfico (militares, de estado, privados e traballos aéreos)
Fonte: *Ministerio de Fomento*

CADRO 3.5.38.

Sector dos transportes e servizos asociados 2000: actividades que comprende o grupo

	Empresas	Ingresos de explotación	V.E.B. c.f.	Cash-flow	Activo total	Emprego medio
(en millóns de €)						
Transporte de pasaxeiros por estrada	112	133,83	69,46	18,86	148,09	25
Transporte de mercadorías por estrada	384	543,58	146,48	42,38	349,43	14
Transporte marítimo	17	36,12	18,13	5,04	46,44	12
Transporte aéreo	2	1,58	0,54	0,15	2,14	11
Axentes consignatarios	41	131,00	27,05	6,73	92,21	18
Axencias de aduanas, fletes e cargas	4	8,12	1,75	0,39	6,33	8
Depósitos e almacenamento	32	69,44	36,12	9,48	80,79	48
Servizos para o transporte	64	241,20	93,50	42,43	1.521,03	22
Total	656	1.164,87	393,03	125,45	2.246,46	18
Peso do grupo no conxunto de empresas galegas (%)	5,29	2,80	4,91	5,12	7,05	

Fonte: Ardán

núcleos de localización son, tal e como recolle o **cadro 3.5.39.**, A Coruña, con 130 millóns de euros (un 6,4% máis que no ano anterior) e Vigo, con 57,6 millóns de euros, que acollen o 47,7% do VEB xerado neste grupo de actividades.

A conta de explotación agregada destas 656 empresas amosa un descenso do seu resultado de actividades ordinarias (-3,9%) e do resultado antes de impostos (un 2,1% inferior ó do ano anterior). Asemade, o **cadro 3.5.40.** reflicte unha medra do resultado neto do exercicio (un 2,7%) que se sitúa nos 65,2 millóns de euros.

O VEB no ano 2000 medrou un 6% respecto ó ano anterior, e dado o crecemento dos ingresos de explotación (12,8%), o peso relativo do VEB a custo de factores descendeu dende o 35,9% de 1998 ata o 33,7% do ano 2000.

En relación ó investimento e ó financiamento, **cadro 3.5.41.**, en termos relativos, o financiamento permanente cubre a totalidade do activo fixo neto e un 2,8% do circulante neto, acadando un fondo de rotación de 11,1 millóns de euros, un 71% inferior ó existente o ano anterior. O 97,8% restante está financiado polos acredores a curto prazo. No concernente ás fontes de financiamento, o 83% corres-

ponde ó financiamento permanente, onde os fondos propios, que medran un 7,1% respecto ó ano anterior, supoñen o 34% do financiamento total. Os recursos alleos a longo prazo creceron un 2%, cun peso relativo do 45,4% no total das fontes de financiamento.

En termos absolutos, o activo total ascendeu a 2.246,5 millóns de euros, un 4,7% superior ó valor de 1999, dos que 1.852,7 millóns de euros corresponden ó activo fixo neto (un 5,4% superior ó existente o ano anterior). Os 393,8 millóns de euros restantes corresponden ó circulante neto, que medrou un 1,8% en relación a 1999.

Finalmente, o **cadro 3.5.42.** recolle a análise económica e financeira. Este reflicte unha aceleración no ritmo de crecemento dos ingresos, unha caída respecto ós ingresos do VEB e unha medra da relación gastos de persoal/ingresos, permanecendo practicamente constante a carga financeira. Comparado coa evolución seguida polo conxunto das empresas galegas, o crecemento dos ingresos deste grupo de actividades é, ó contrario do acontecido no ano anterior, 1,2 puntos superior. Asemade, este cadro amosa un crecemento da relación gastos de persoal/ingresos 4,8 puntos superior á media galega, mentres que no caso da evolución do VEB sobre os ingresos, esta é 8,8 puntos porcentuais superior.

3.

CADRO 3.5.39.

**Sector dos transportes e servizos asociados 1999-00: principais
núcleos de localización en base á xeración do VEB**

Núcleos	1999	2000	00/99
	(en millóns de €)		(%)
A Coruña	122,11	129,98	6,4
Vigo	52,12	57,57	10,5
Santiago	17,43	17,93	2,9
Mos	15,34	16,35	6,6
Marín	15,35	14,52	-5,4
Ourense	11,08	11,47	3,5
Lugo	9,27	10,78	16,2
Redondela	8,67	8,92	2,9

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.40.

**Evolución da actividade no sector dos transportes e servizos asociados 1999-00:
ingresos, custos e resultados**

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Ingresos de explotación	1.032,30	100	1.164,87	100	12,8
Consumo e outros gastos de explotación	661,67	64,10	771,84	66,26	16,7
Valor engadido bruto a custo dos factores	370,63	35,90	393,03	33,74	6,0
Gastos de persoal	204,32	19,79	225,95	19,40	10,6
Resultado económico bruto da explotación	166,31	16,11	167,08	14,34	0,5
Amortizacións	57,59	5,58	61,17	5,25	6,2
Resultado económico neto da explotación	108,71	10,53	105,91	9,09	-2,6
Resultado financeiro	-19,59	-1,90	-20,24	-1,74	-3,3
Ingresos financeiros	7,48	0,72	7,66	0,66	2,4
Gastos financeiros	27,07	2,62	27,90	2,40	3,1
Resultado de actividades ordinarias	89,13	8,63	85,67	7,35	-3,9
Resultado de actividades extraordinarias	6,52	0,63	7,94	0,68	21,8
Resultado antes de impostos	95,65	9,27	93,61	8,04	-2,1
Impostos	32,14	3,11	28,38	2,44	-11,7
Resultado neto do exercicio	63,50	6,15	65,23	5,60	2,7
Cash-flow	118,44	11,47	125,45	10,77	5,9

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.41.

Evolución do investimento e do financiamento no sector dos transportes e servizos asociados 1999-00

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Activo total	2.144,69	100	2.246,46	100	4,7
Activo fixo (neto)	1.757,81	81,96	1.852,65	82,47	5,4
Gastos amortizables	71,17	3,32	80,01	3,56	12,4
Inmobilizado inmaterial	83,79	3,91	99,21	4,42	18,4
Inmobilizado material	1.538,66	71,74	1.581,12	70,38	2,8
Outro inmovilizado	63,67	2,97	91,89	4,09	44,3
Outro activo fixo	0,51	0,02	0,43	0,02	-17,1
Circulante neto	386,88	18,04	393,81	17,53	1,8
Existencias	9,56	0,45	13,56	0,60	41,9
Debedores	264,28	12,32	289,45	12,88	9,5
Tesourería	62,39	2,91	59,80	2,66	-4,2
Outro activo circulante	50,65	2,36	31,00	1,38	-38,8
Fontes de financiamento	2.144,69	100,00	2.246,46	100,00	4,7
Financiamento permanente	1.795,94	83,74	1.863,73	82,96	3,8
Fondos propios	714,37	33,31	764,77	34,04	7,1
Recursos alleos l/p	1.000,87	46,67	1.020,46	45,43	2,0
Ingresos distribuídos en varios exercicios	80,70	3,76	78,50	3,49	-2,7
Acreedores a curto prazo	348,75	16,26	382,73	17,04	9,7
Fondo de rotación	38,13	1,78	11,07	0,49	-71,0

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.42.

Sector dos transportes e servizos asociados 1999-00: estudo económico-financeiro

Indicadores do nivel de actividade e resultados sobre ingresos de explotación

	Crecemento dos ingresos		V.E.B.c.f. / ingresos		Gastos persoal / ingresos		Rtdo. ec. n. explotac. / ingresos		Carga financeira / ingresos		Cash-flow / ingresos	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	9,53	8,26	34,84	26,00	22,70	17,90	3,42	3,08	1,31	1,01	7,81	3,40
1999	9,46	10,90	37,44	26,32	22,24	17,88	4,27	3,16	1,28	0,94	9,57	3,44

Rendibilidade e magnitudes asociadas

	Rendibilidade económica		Marxe		Rotación de activos		Rendibilidade financeira antes de impostos		Coste neto da débeda		Coeficiente de endebedamento	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	6,07	6,15	3,96	3,38	1,56	1,84	13,19	15,97	2,79	2,34	2,12	2,49
1999	7,52	6,33	5,00	3,40	1,54	1,85	17,89	17,99	2,68	2,19	2,14	2,59

Fonte: Ardán

O devandito **cadro 3.5.42.** amosa que as rendibilidades económica e financeira antes de impostos descenden no ano 2000. A primeira por mor da evolución seguida pola marxe de actividade, e a segunda pola evolución seguida pola rendibilidade económica e polo custo neto da débeda.

Servizos a empresas

Os servizos ás empresas son un conxunto de servizos intermedios que sociedades especializadas propoñen a outras empresas a fin de incrementa-la súa eficacia, a súa produtividade e a súa concorrència. Seguindo a metodoloxía Ardán, este subsector está composto, entre outros, polos servizos de publicidade; servizos xurídicos de contabilidade, asesoramento e estudos de mercado; servizos comerciais; servizos de fotografía; axencias de emprego; laboratorios de investigación e desenvolvemento; servizos de seguridade e detectives; servizos de alugueiro e leasing; limpeza e desinfección; servizos funerarios; e salóns de beleza.

Unha aproximación á poboación ocupada neste subsector pode facerse a partires dos datos recollidos no epígrafe “outros servi-

cios” do **cadro C.3.2.** (*Poboación ocupada en Galicia 2000-01: distribución segundo ramas de actividade*). Do mesmo, despréndese un crecemento do número de ocupados no ano 2001 do 7,4%, situándose a poboación ocupada nas 107,7 miles de persoas que representan o 20,5% do total da ocupación no sector servizos en Galicia.

• Indicadores empresariais

Segundo o criterio de selección de empresas seguido por Ardán, o número de empresas relacionadas co subsector servizos a empresas ascendeu a 488 empresas no ano 2000, o que supuña o 3,9% do conxunto de empresas seleccionadas. O emprego medio das empresas do subsector, segundo os datos facilitados por elas mesmas, foi de 27 traballadores por empresa. Comparado co volume total de empresas consideradas, o VEB xerado por estas empresas representa o 3,9% do VEB total, en tanto que o peso relativo dos ingresos de explotación é do 1,9% no ano 2000 (**cadro 3.5.43.**).

Entre as diversas actividades que comprende este subsector salientan, en termos da xeración do VEB, as empresas de servizos

CADRO 3.5.43.

Sector dos servizos a empresas 2000: actividades que comprende o grupo

	Empresas	Ingresos de explotación	V.E.B. c.f.	Cash-flow	Activo total	Emprego medio
		(en millóns de €)				
Publicidade	92	98,07	22,64	3,97	55,89	10
Serv. xuríd. de cont., asesor. e estud. mdo.	92	57,89	35,48	7,00	75,60	14
Servizos comerciais	181	452,56	160,47	40,61	786,10	32
Servizos de fotografía	11	9,97	3,08	0,79	6,95	12
Axencias de emprego	12	39,25	36,61	0,69	9,96	214
Laboratorios de investigación e desenvolov.	4	2,46	0,78	0,21	2,66	6
Servizos de seguridade e detectives	13	18,79	13,21	1,33	8,18	81
Servizos de alquiler e leasing	25	24,71	9,45	3,60	29,16	16
Serv. de limpeza e desinfección	8	31,64	10,95	3,56	236,78	22
Servizos funerarios	24	21,66	9,78	2,97	26,75	14
Salóns de beleza	16	12,07	6,55	1,19	5,27	32
Outros servizos	10	27,57	3,80	2,25	57,80	13
Total	488	796,64	312,79	68,16	1.301,11	27
Peso do grupo no conxunto de empresas galegas (%)	3,94	1,92	3,91	2,78	4,08	

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.44.

Sector dos servizos a empresas 1999-00: principais núcleos de localización en base á xeración do VEB

Núcleos	1999	2000	00/99
	(en millóns de €)		(%)
A Coruña	101,12	127,35	25,9
Vigo	35,27	46,37	31,5
Sada	24,93	37,68	51,1
Santiago	24,48	20,89	- 14,6
Ourense	11,35	12,56	10,6
Lugo	8,74	9,96	14,0
Pontevedra	7,44	8,78	18,0
Cerceda	3,35	6,16	83,7

Fonte: Ardán

comerciais, con 160,5 millóns de euros, seguidas das axencias de emprego e dos servizos xurídicos de contabilidade, asesoramento e estudos de mercado, con 36,6 e 35,5 millóns de euros, respectivamente. Estes tres grupos de actividade acollen o 74,3% do VEB total xerado polo subsector de servizos empresariais.

Atendendo ó VEB a custo de factores xerado polas propias empresas, os principais núcleos de localización, **cadro 3.5.44.**, son A Coruña, con 127,4 millóns de euros, e Vigo, con 46,4 millóns de euros. En conxunto acollen o 55,5% do VEB xerado neste subsector.

A conta de explotación agregada destas 488 empresas amosa que o ano 2000 foi un bo

ano. Dunha banda, o resultado neto do exercicio e o resultado antes de impostos medraron por riba do 40%. Doutra, o resultado de actividades ordinarias medrou un 14%. Asemade, o valor engadido bruto e os ingresos de explotación, rexistraron unha medra en torno ó 24% polo que o peso relativo do VEB nos ingresos de explotación mantense no 39,3%.

En relación ó investimento e ó financiamento, **cadro 3.5.46.**, en termos relativos, o financiamento permanente cubre a totalidade do activo fixo neto, e un 33,8% do circulante neto. O fondo de rotación presenta un valor positivo de 238,5 millóns de euros. No concernente ás fontes de financiamento, o 64% corresponde ó financiamento permanente, onde os fondos propios, que medran un

CADRO 3.5.45.

Evolución da actividade no sector dos servizos a empresas 1999-00: ingresos, custos e resultados

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Ingresos de explotación	642,27	100,00	796,64	100,00	24,0
Consumo e outros gastos de explotación	389,68	60,67	483,85	60,74	24,2
Valor engadido bruto a custo dos factores	252,59	39,33	312,79	39,26	23,8
Gastos de persoal	191,18	29,77	242,51	30,44	26,8
Resultado económico bruto da explotación	61,41	9,56	70,28	8,82	14,4
Amortizacións	21,53	3,35	27,75	3,48	28,9
Resultado económico neto da explotación	39,87	6,21	42,52	5,34	6,7
Resultado financeiro	0,42	0,07	3,43	0,43	708,2
Ingresos financeiros	11,02	1,72	18,92	2,37	71,7
Gastos financeiros	10,60	1,65	15,49	1,94	46,2
Resultado de actividades ordinarias	40,30	6,27	45,95	5,77	14,0
Resultado de actividades extraordinarias	-0,39	-0,06	10,35	1,30	2721,5
Resultado antes de impostos	39,90	6,21	56,30	7,07	41,1
Impostos	10,38	1,62	13,52	1,70	30,3
Resultado neto do exercicio	29,52	4,60	42,78	5,37	44,9
Cash-flow	49,39	7,69	68,16	8,56	38,0

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.46.

Evolución do investimento e do financiamento no sector dos servizos a empresas 1999-00

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Activo total	1.115,34	100	1.301,11	100	16,7
Activo fixo (neto)	522,68	46,86	594,38	45,68	13,7
Gastos amortizables	8,41	0,75	10,90	0,84	29,6
Inmovilizado inmaterial	32,02	2,87	37,30	2,87	16,5
Inmovilizado material	317,60	28,48	348,02	26,75	9,6
Outro inmovilizado	163,94	14,70	197,38	15,17	20,4
Outro activo fixo	0,71	0,06	0,78	0,06	10,8
Circulante neto	592,65	53,14	706,73	54,32	19,2
Existencias	26,41	2,37	38,65	2,97	46,3
Debedores	486,83	43,65	573,34	44,06	17,8
Tesourería	46,60	4,18	51,09	3,93	9,6
Outro activo circulante	32,81	2,94	43,65	3,36	33,0
Fontes de financiamento	1.115,34	100,00	1.301,11	100,00	16,7
Financiamento permanente	760,37	68,17	832,93	64,02	9,5
Fondos propios	268,62	24,08	311,27	23,92	15,9
Recursos alleos l/p	386,72	34,67	412,29	31,69	6,6
Ingresos distribuídos en varios exercicios	105,04	9,42	109,38	8,41	4,1
Acreedores a curto prazo	354,96	31,83	468,18	35,98	31,9
Fondo de rotación	237,69	21,31	238,55	18,33	0,4

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.47.

Sector dos servizos a empresas 1999-00: estudio económico-financieiro

Indicadores do nivel de actividade e resultados sobre ingresos de explotación

	Crecemento dos ingresos		V.E.B.c.f. / ingresos		Gastos persoal / ingresos		Rtdo. ec. n. explotac. / ingresos		Carga financeira / ingresos		Cash-flow / ingresos	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	10,99	8,26	41,51	26,00	28,11	17,90	4,31	3,08	0,84	1,01	5,22	3,40
1999	11,56	10,90	43,00	26,32	27,96	17,88	5,17	3,16	0,82	0,94	5,72	3,44

Rendibilidade e magnitudes asociadas

	Rendibilidade económica		Marxe		Rotación de activos		Rendibilidade financeira antes de impostos		Coste neto da débeda		Coeficiente de endebedamento	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	8,30	6,15	4,26	3,38	1,91	1,84	22,22	15,97	1,99	2,34	1,81	2,49
1999	8,44	6,33	5,02	3,40	1,89	1,85	26,32	17,99	1,62	2,19	1,92	2,59

Fonte: Ardán

3.

15,9% respecto ó ano anterior, supoñen o 23,9% do financiamento total. Os recursos alleos a longo prazo medraron un 6,6% sendo o seu peso relativo no total das fontes de financiamento do 31,7%.

En termos absolutos, o activo total ascendeu a 1.301,1 millóns de euros, un 16,7% superior ó valor de 1999, dos que 594,4 millóns de euros corresponden ó activo fixo neto (un 13,7% superior ó existente o ano anterior). Os 706,7 millóns de euros restantes corresponden ó circulante neto, que medrou un 19,2% en relación a 1999.

No que ó estudio económico e financeiro se refire, o **cadro 3.5.47.** reflicte unha aceleración no ritmo de crecemento dos ingresos, unha caída respecto ós ingresos do VEB, un medre do peso relativo dos gastos de persoal e unha redución da carga financeira. Comparado coa evolución seguida polo conxunto das empresas galegas, o crecemento dos ingresos deste sector económico é superior (2,7 puntos porcentuais), e no caso da evolución do VEB sobre os ingresos é 15,5 puntos porcentuais superior.

As rendibilidades económica e financeira antes de impostos descenden no ano 2000, acadando o 8,3% e 22,2%, respectivamente. A primeira descende por mor da evolución seguida pola marxe de actividade, e a segunda pola evolución seguida pola rendibilidade económica e o custo da débeda. O devandito **cadro 3.5.48.** amosa que as rendibilidades económica e financeira seguen sendo superiores ás rexistradas polo conxunto de empresas analizadas por Ardán.

Servizos financeiros

Á hora de analiza-lo sector financeiro galego, partírase da información facilitada polo Banco de España, a Asociación Española de Banca, as Caixas de Aforros e a Bolsa de Madrid.

Na primeira parte deste subsector comentarase a situación do sistema financeiro galego, analizando tanto a situación das entidades crediticias, como a das outras institucións financeiras, onde incluímolo estudio instrumentos financeiros como as sociedades de capital risco ou as sociedades de garantía

CADRO 3.5.48.

Oficinas das entidades de depósito 2000-01

	Oficinas			2001		
	2000	2001	01/00 (%)	Bancos	Caixas (% / total provincial)	Cooperativas
A Coruña	914	889	-2,7	58,3	41,6	0,1
Lugo	372	350	-5,9	57,1	33,7	9,1
Ourense	418	393	-6,0	46,6	52,2	1,3
Pontevedra	770	715	-7,1	54,3	45,5	0,3
Total	2.474	2.347	-5,1	54,9	43,4	1,7
España	39.046	38.677	-0,9	38,2	51,3	10,6

Fonte: Banco de España

recíproca. Nunha segunda parte farase referencia ós mercados financeiros, onde se pode salientar que o valor de capitalización das empresas galegas que cotizan en Bolsa ascendeu a 16.542,8 millóns de euros (13.345,5 millóns de euros corresponden á cotización de Inditex).

• Entidades crediticias

O número de oficinas de entidades de depósito implantadas en Galicia no ano 2001, **cadro 3.5.48.**, ascendeu a 2.347, 127 oficinas menos que as rexistradas no ano anterior. Comparado coa situación a nivel estatal, a importancia relativa da comunidade galega respecto ó total estatal no referente ó número de oficinas situouse no 6,1% no ano 2001, fronte ó 6,3% do ano anterior. O número de oficinas descende en tódalas provincias galegas, sendo A Coruña a que máis oficinas acolle, con 889 (25 menos que en 2000), seguida de Pontevedra, con 715 (55 menos).

Do total das 2.347 oficinas implantadas en Galicia no ano 2001, o 54,9% corresponden ós bancos, e o 43,4% ás caixas de aforros, en tanto que ás cooperativas de crédito, que só teñen presenza significativa en Lugo, correspóndelles un 1,7%. Comparado co total de España, a importancia relativa das oficinas bancarias no total de oficinas de entidades crediticias en Galicia, é moi superior á que presentan en España, en tanto que no caso das caixas de aforros e das cooperativas dáse a situación contraria.

Á análise da actividade das entidades de depósito en Galicia baséase no estudio do balance dos bancos e das caixas de aforros, recollidos nos **cadros 3.5.49. e 3.5.50.** Por unha banda, o balance da banca galega aumentou un 8,2% respecto a 1999 para situarse nos 15.002,3 miles de euros.

Pola outra, segundo os datos recollidos no **cadro 3.5.50.**, as caixas de aforros galegas presentaron unha evolución positiva no que ós seus resultados se refire, aumentando o activo total, os recursos alleos, os beneficios antes de impostos ou o beneficio neto das mesmas.

A evolución do número de oficinas, cadro de persoal e caixeiros automáticos está reflectido no **cadro 3.5.51.** En conxunto, no ano 2001, ó contrario do acontecido no ano anterior, prodúcese un descenso destes tres aspectos, rexistrándose 48 oficinas menos, 78 traballadores e 8 caixeiros menos. Non obstante, no ano 2001 Caixanova experimentou unha medra no número de oficinas e caixeiros automáticos, con 26 oficinas e 44 caixeiros automáticos máis que no ano 2000.

En canto á evolución dos créditos totais dentro das entidades de depósito, prodúcese no ano 2000 un aumento do 16,4% respecto ó ano anterior na demanda de crédito fronte a un crecemento do 11,1% para a economía española. Os **cadros 3.5.52. e 3.5.53.** amosan o devandito crecemento, reflectindo unha medra respecto ó ano 2000 do 25,2% no caso

3.

CADRO 3.5.49.

Balances resumidos da banca galega ⁽¹⁾ 2000-01

	2000	2001	01/00
	(en miles de €)		(%)
Activos			
Caixas e depósitos en bancos centrais	190.886	265.066	38,9
Entidades de crédito	2.449.969	2.059.772	-15,9
Carteira de valores (2)	2.000.084	2.133.506	6,7
Investimentos crediticios (neto) (3)	8.371.271	9.624.600	15,0
Outros activos	517.241	612.385	18,4
Pasivos			
Entidades de crédito	2.624.617	2.583.337	-1,6
Recursos propios (4)	807.766	877.420	8,6
Recursos alleos (5)	9.674.064	10.637.584	10,0
Outros pasivos	281.654	364.130	29,3
Total balance	13.871.531	15.002.315	8,2

(1) Banco Pastor+Banco de Galicia+Banco Gallego+Banco Simeon+Banco Etcheverría

(2) Inclúe Débedas Estado, obrigas e outros valores de renda fixa, accións e outros títulos de renda variable, participacións e participacións en empresas do grupo

(3) Créditos sobre clientes

(4) Capital subscrito+Primas de emisión+Reservas+Reservas revalorización+Resultados de exercicios anteriores

(5) Débitos a clientes+Débitos representados por valores negociables+Pasivos subordinados

Fonte: Asociación Española de Banca

CADRO 3.5.50.

Resultados das caixas de aforros galegas 2000-01

	2000				
	Activo total	Recursos alleos (1)	Créditos	Resultado antes de impostos	Beneficio neto do exercicio
	(en miles de €)				
Caixa Galicia	17.860.210	10.594.443	7.847.873	194.946	123.018
Caixanova	8.108.248	6.462.369	4.731.468	117.318	87.784
Total	25.968.458	17.056.812	12.579.341	312.264	210.802

	2001				
	Activo total	Recursos alleos (1)	Créditos	Resultado antes de impostos	Beneficio neto do exercicio
	(en miles de €)				
Caixa Galicia	21.170.382	11.703.319	8.883.015	201.620	150.385
Caixanova	9.080.990	7.463.100	5.566.628	122.013	91.299
Total	30.251.372	19.166.419	14.449.643	323.633	241.684

(1) débitos a clientes + débitos representados por valores negociables+pasivos subordinados

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos facilitados polas Caixas

CADRO 3.5.51.

Oficinas, persoal e caixeiros automáticos das caixas de aforros 2000-01

	2000		
	oficinas	persoal	caixeiros aut.
Caixa Galicia	662	3.452	744
Caixanova	454	2.299	353
Total	1.116	5.751	1.097

	2001		
	oficinas	persoal	caixeiros aut.
Caixa Galicia	688	3.395	788
Caixanova	380	2.278	301
Total	1.068	5.673	1.089

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos facilitados polas Caixas

CADRO 3.5.52.

Crédito a Administracións Públicas e outros sectores residentes 2000-01 ⁽¹⁾

	2000			2001		
	Bancos	Caixas de aforro	Cooperativas	Bancos	Caixas de aforro	Cooperativas
	(en millóns de €)					
A Coruña	5.976,6	4.247,8	3,3	7.078,3	4.716,3	3,3
Lugo	1.063,8	998,4	78,4	1.122,9	1.107,5	90,1
Ourense	960,8	839,0	3,8	1.002,6	1.004,3	8,1
Pontevedra	4.334,4	3.481,5	0,1	4.824,6	4.626,0	5,7
Total	12.335,6	9.566,7	85,6	14.028,3	11.454,1	107,2
Total España	288.944,2	240.014,9	26.485,7	313.414,0	272.934,0	30.931,0
G/E (%)	4,3	4,0	0,3	4,5	4,2	0,3

(1) datos referidos a decembro de cada ano

Fonte: Banco de España, Boletín Estadístico

CADRO 3.5.53.

Crédito a Administracións Públicas e outros sectores residentes 2001 ⁽¹⁾:
valor relativo

	Importe		2001		
	2001	01/00	Bancos	Caixas	Cooperativas
	(en millóns de €)	(%)	(% / Total)		
A Coruña	11.797,9	15,4	60,0	40,0	0,0
Lugo	2.320,5	8,4	48,4	47,7	3,9
Ourense	2.014,9	11,7	49,8	49,8	0,4
Pontevedra	9.456,3	21,0	51,0	48,9	0,1
Total	25.589,6	16,4	54,8	44,8	0,4
Total España	617.278,9	11,1	50,8	44,2	5,0

(1) datos referidos a decembro de cada ano

Fonte: Banco de España, Boletín Estadístico

das cooperativas, un 13,7% no dos bancos, e un 19,7% no das caixas de aforro.

O peso relativo da demanda galega no conxunto da economía española aumentou dúas décimas, pasando do 3,96% do total de créditos demandados en España no ano 2000, ó 4,15% do ano 2001.

As provincias de A Coruña e Pontevedra, dispuxeron do 83,1% do total dos créditos concedidos, sendo Pontevedra a que presenta o maior crecemento do crédito a administracións e outros sectores residentes (21,0%), seguida de A Coruña, co 15,4%.

No concernente á importancia relativa do crédito nas entidades financeiras galegas no ano 2001, o **cadro 3.5.53.** reflicte que a importancia relativa do crédito dos bancos é superior ó de España, sendo similar no caso das caixas de aforros e inferior no caso das cooperativas. A Coruña presenta un peso rela-

tivo do crédito dos bancos superior á media de Galicia e unha importancia relativa inferior no caso das caixas de aforros. Neste último caso, a importancia relativa nas outras tres provincias é superior á media galega.

O volume total de depósitos de Administracións Públicas e outros sectores residentes de depósito medrou na comunidade galega no ano 2001, sendo ese aumento inferior á media estatal, tal e como reflicten os **cadros 3.5.54.** e **3.5.55.** Deste xeito, a porcentaxe de participación dos depósitos galegos no total de España descende ata o 4,79% do volume total español, mentres no ano anterior foron o 4,95%. No último ano prodúcese un descenso da importancia relativa dos depósitos nos bancos fronte ó aumento no caso das caixas de aforro e cooperativas.

A Coruña e Pontevedra concentraron o 71,7% do total dos depósitos existentes en Galicia no son 2001, segundo se aprecia no

CADRO 3.5.54.

Depósitos de Administracións Públicas e outros sectores residentes nas entidades de depósito 2000-01 ⁽¹⁾

	2000			2001		
	Bancos	Caixas de aforro	Cooperativas	Bancos	Caixas de aforro	Cooperativas
(en millóns de €)						
A Coruña	5.336,1	5.440,6	2,2	5.648,8	6.066,3	2,9
Lugo	1.709,2	1.610,6	141,0	1.823,4	1.844,4	162,9
Ourense	1.709,5	1.872,2	2,9	1.780,0	2.269,1	26,8
Pontevedra	3.312,7	4.256,2	-	3.420,5	4.849,3	10,4
Total	12.067,6	13.179,6	146,1	12.672,7	15.029,1	203,0
Total España	219.041,6	258.954,0	31.682,5	254.234,7	291.937,5	36.676,3
G/E (%)	5,5	5,1	0,5	5,0	5,1	0,6

(1) datos referidos a decembro de cada ano
Fonte: Banco de España, Boletín Estadístico

CADRO 3.5.55.

Depósitos de Administracións Públicas e outros sectores residentes nas entidades de depósito 2001 ⁽¹⁾ : valor relativo

	Importe			2001	
	2001	01/00		Bancos	Caixas
(en millóns de €)		(%)	(% / total)		
A Coruña	11.717,9	8,7	48,2	51,8	0,0
Lugo	3.830,7	10,7	47,6	48,1	4,3
Ourense	4.075,9	13,7	43,7	55,7	0,7
Pontevedra	8.280,3	9,4	41,3	58,6	0,1
Total	27.904,8	9,9	45,4	53,9	0,7
Total España	582.848,5	14,4	43,6	50,1	6,3

(1) datos referidos a decembro de cada ano
Fonte: Banco de España, Boletín Estadístico

3.

cadro 3.5.55. Ó contrario do acontecido ó longo do 2000 (descende o volume de depósitos na provincia de Lugo), estes depósitos medran en tódalas provincias galegas, salientando o crecemento relativo rexistrado en Ourense e Lugo, co 13,7% e 10,7%, respectivamente.

Os datos do **cadro 3.5.55.** amosan que a importancia relativa dos depósitos nos bancos e nas caixas de aforros de Galicia é superior á existente en España, en tanto que o peso relativo das cooperativas é claramente inferior.

• **Outros intermediarios financeiros**

Xesgalicia, Sociedade Xestora de Entidades de Capital Risco, S.A., constituída en 1999, ten como obxecto social exclusivo a administración, representación e xestión de

Fondos de Capital Risco e de activos de Sociedades de Capital Risco.

Como actividade complementaria pode realizar tarefas de asesoramento ás empresas coas que manteña vinculación como consecuencia do exercicio da súa actividade.

Ó longo do ano 2000, a súa actividade investidora centrouse en 16 empresas, das que 8 beneficiáronse do Sodiga, 5 do fondo Adiante e 3 do fondo Emprende. A contía total do investimento ascendeu a 15,7 millóns de euros, dos que 8,4 millóns corresponden ó capital e 7,3 millóns de euros a préstamos.

Atendendo á desagregación segundo o fondo, o **cadro 3.5.57.** amosa a actividade investidora de Sodiga no ano 2001. O inves-

CADRO 3.5.56.

Balance de situación de XesGalicia S.A. 2000-01 ⁽¹⁾

Activo			Pasivo		
	2000	2001		2000	2001
	(en €)			(en €)	
Inmovilizado	84.923,01	77.365,72	Fondos propios	1.379.202,58	1.817.356,06
Inmovilizaciones inmateriales	9.201,50	6.639,42	Capital suscrito	1.202.018,20	1.202.020,00
Inmovilizaciones materiales	75.721,52	70.726,30	Reservas	25.500,94	177.187,90
			Beneficio do período	151.683,43	438.148,16
Activo circulante	1.486.014,45	1.823.485,79	Acreedores a corto prazo	191.734,88	83.496,35
Debedores	401.415,98	415.246,33			
Carteira de inversións financeiras	-	962.411,00			
Tesorería	1.077.416,37	445.154,28			
Axustes por periodificación	7.182,09	674,18			
	1.570.937,46	1.900.851,51		1.570.937,46	1.900.852,41

(1) a 31 de decembro de cada ano
 Fonte: XesGalicia S.A.

CADRO 3.5.57.

Actividade investidora de Xesgalicia 2001

	Capital	Préstamo	Total
	(en €)		
Emprende	552.800,00	288.485,81	841.285,81
Dynamic Soft, S.A.	-	48.080,97	48.080,97
Pórtico paneles para puertas, S.L.	60.100,00	-	60.100,00
Milenium grupo gerontológico, S.L.	492.700,00	240.404,84	733.104,84
Adiante	1.983.216,32	1.472.479,65	3.455.695,97
Antonio Pernas, S.A.	240.298,62	661.113,31	901.411,93
Macofrey, S.A.	420.707,70	-	420.707,70
Maperlan, S.A.	-	210.354,24	210.354,24
Mecanizados Rodríguez Fernández, S.L.	601.000,00	601.012,10	1.202.012,10
Avignan Granjeros Pontevedreses, S.A.	721.210,00	-	721.210,00
Sodiga	5.820.288,53	5.592.321,46	11.412.609,99
Frinova, S.A.	-	1.803.036,31	1.803.036,31
CZ Veterinaria, S.L.	-	601.012,10	601.012,10
Siderúrgica Añón, S.A.	1.803.060,00	-	1.803.060,00
Hispano Lusa Compañía Tecnológica de edificación, S.A.	1.914.220,00	-	1.914.220,00
Iosán Romanía, S.R.L.	1.502.008,53	-	1.502.008,53
Electromecánicos Viveiro, S.A.	-	150.253,03	150.253,03
Dinak, S.A.	601.000,00	1.502.530,26	2.103.530,26
Vidriera del Atlántico, S.A.	-	1.535.489,76	1.535.489,76
Total sociedades = 16	8.356.304,85	7.353.286,92	15.709.591,77

Fonte: XesGalicia S.A.

timento realizado nas 8 empresas recollidas no devandito cadro ascendeu a 11.412,6 miles de euros, o que representa o 72,6% da actividade investidora de Xesgalicia nese ano. O **cadro 3.5.59**, reflicte as 17 empresas con participación superior ó 20%.

No concernente ó fondo Emprende, o investimento realizado ascendeu a 841.285,81 euros, dos que 552.800 euros corresponderon ó capital e 288.485,81 euros a préstamos. O **cadro 3.5.61** recolle as 10 empresas con participación superior ó 20% do seu capital social.

Respecto ó fondo Adiante 2000, no ano 2001 realizáronse investimentos en 5 empresas, por un total de 3.455,7 miles de euros, o que representa o 22% do total investido no ano 2001.

Polo que atinxe ás sociedades de garantía recíproca, neste tipo de sociedades de intermediación financeira solicitáranse, a 31 de decembro do ano 2001, un total de 8.204 avais por un importe global de 559,8 millóns de euros, tal e como reflicte o **cadro 3.5.64**. Nesa data, o número de avais concedidos foi de 6.790 e a súa contía de 455,2 millóns de

Balance de situación de SODIGA 2000-01 (1)

(1) a 31 de decembro de cada ano
Fonte: XesGalicia S.A.

CADRO 3.5.59.

Empresas participantes en SODIGA 2001 ⁽¹⁾

	Participación	Capital social
	(%)	(en €)
Arteixo Telecom, S.A.	22	7.212.145
Electromecánicos Viveiro, S.A.	29	1.021.721
Euro - CKP, S.A.	20	1.202.020
Hispano Lusa Cia Tec. de Edificación, S.A.	33	5.859.856
Losán Romania, S.R.L.	33	4.579.292
Granitesa, S.A.	27	330.557
Hidroeléctrica del Giesta, S.L.	26	1.382.328
Ibisa Televisión, S.L.	33	108.182
Informoldes, S.a.	27	599.996
Mecanizados del Noroeste, S.A.	26	576.972
Nak Electronics, S.A.	29	84.142
Privilege Advanced Surfaces, S.A.	40	3.005.061
Sotavento Galicia, S.A.	21	601.000
Unidad de Vehículos Industriales, S.A.	33	480.804
Vicente Romeo, S.A.	22	836.711
Vidriera del Atlántico, S.A.	26	7.212.145
Fibroplac, S.A.	20	1.250.575

(1) empresas con participación superior ó 20%
Fonte: XesGalicia S.A.

CADRO 3.5.60.

Balance de situación do fondo de capital risco Emprede 2000-01 ⁽¹⁾

Activo			Pasivo		
	2000	2001		2000	2001
	(en €)			(en €)	
Activo circulante			Fondos propios		
Debedores	2.172.983,30	2.230.339,15	Participes	12.020.242,09	12.020.240,00
Carteira de inversións financeiras	3.266.212,30	9.994.239,22	Remanente	588,99	-
Tesorería	6.759.589,15	58.412,73	Beneficios do período	49.547,44	90.235,50
			Resultado de exercicios anteriores	-	50.138,86
			Total fondos propios	12.070.378,52	12.160.614,36
			Acreedores a curto prazo	128.406,24	122.376,74
Total activo	12.198.784,75	12.282.991,10	Total pasivo	12.198.784,75	12.282.991,10

(1) a 31 de decembro de cada ano
Fonte: XesGalicia S.A.

CADRO 3.5.61.

Empresas participantes en Emprede 2001 ⁽¹⁾

	Participación	Capital social
	(%)	(en miles de €)
Astine, S.A.	33	4.936,4
Lentigal España, S.L.	23	1.083,6
Gran Bañeado de Guitiriz, S.A.	28	19.361,2
Dynamic Soft, S.L.	27	397,3
Potential Markets Company, S.A.	20	5.177,4
Braseli, Accesorios para Tuberías, S.A.	25	1.444,9
Impel Telecom, S.A.	25	5.849,7
Pórtico Paneles para Puertas, S.L.	40	1.806,1
Representaciones Montenegro, S.L.	33	44,9
Milenium Grupo Gerontológico, S.L.	45	6.646,6

(1) empresas con participación superior ó 20%
Fonte: XesGalicia S.A.

CADRO 3.5.62.

Balance de situación do fondo de capital risco Adiante 2000-01 ⁽¹⁾

Activo			Pasivo		
	2000	2001		2000	2001
	(en €)			(en €)	
Activo circulante			Fondos propios		
Debedores	2.888.037,46	4.944.498,12	Participes	10.517.705,82	16.527.830,00
Carteira de inversións financeiras	1.949.743,37	11.397.657,21	Remanente	96,16	-
Tesorería	5.802.224,95	60.672,88	Beneficios do período	66.946,74	241.204,28
Axustes periodificación	-	4.995,76	Resultado de exercicios anteriores	-	67.039,82
			Total fondos propios	10.584.748,72	16.353.665,54
			Acreedores a curto prazo	55.257,05	54.158,44
Total activo	10.640.005,77	16.407.823,97	Total pasivo	10.640.005,77	16.407.823,98

(1) a 31 de decembro de cada ano
Fonte: XesGalicia S.A.

CADRO 3.5.63.

Balance de situación de INESGA 2000-01 ⁽¹⁾

Activo			Pasivo		
	2000	2001		2000	2001
	(en €)			(en €)	
Inmovilizado			Fondos propios		
Gastos de establecimiento	192,16	-	Capital suscrito	477.924,83	477.915,20
Inmov. Inmateriais	316,11	212,99	Reservas	2.253,42	2.978,76
			Beneficio do exercicio	715,72	1.326,68
Total Inmovilizado	508,26	212,99	Total fondos propios	480.893,96	482.220,64
Activo circulante			Acreedores a curto prazo	3.216,55	2.513,24
Debedores	45.688,10	19.409,93			
Tesorería	437.914,15	465.110,96			
Total activo circulante	483.602,24	484.520,89			
Total activo	484.110,51	484.733,88	Total pasivo	484.110,51	484.733,88

(1) a 31 de decembro de cada ano
Fonte: XesGalicia S.A.

CADRO 3.5.64.

Resultados das sociedades de garantía recíproca a 31 de decembro de 2001

	SOGARPO		AFIGAL		Total	
	número	contía	número	contía	número	contía
		(en miles de €)		(en miles de €)		(en miles de €)
Avais solicitados	3.983	262.642,6	4.221	297.190,8	8.204	559.833,3
Avais concedidos	3.116	198.860,4	3.674	256.290,3	6.790	455.150,7
Avais formalizados	7.754	182.592,7	16.180	242.741,9	23.934	425.334,6
Avais vixentes	2.481	87.646,7	4.041	114.388,1	6.522	202.034,8
Risco vivo		68.880,0		91.675,5		160.555,5
Avais formalizados no exercicio	1.149	27.111,0	1.910	34.061,6	3.059	61.172,6
Destino do aval						
Novo investimento	734	36.899,4	820	48.822,6	1.554	85.722,0
Circulante	352	15.997,6	423	16.040,8	775	32.038,4
Fianzas (avais técnicos)	1.395	15.983,0	2.624	21.528,1	4.019	37.511,0
Outros			174	5.284,0	174	5.284,0

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos facilitados polas SGR

CADRO 3.5.65.

Risco vivo das sociedades de garantía recíproca 2000-01: distribución segundo sectores

	SOGARPO		AFIGAL		Total	
	avais vixentes	Contía	avais vixentes	Contía	avais vixentes	Contía
		(en miles de €)		(en miles de €)		(en miles de €)
sector primario		1.173,8	79	4.636,9		5.810,7
sector industrial		15.913,6	271	13.297,7		29.211,4
construcción		10.331,1	2.028	16.664,8		26.995,9
sector servicios		17.939,9	1.421	49.044,5		66.984,5
comercio		15.404,2		-		15.404,2
Total		60.762,7	3.799	83.643,9	-	144.406,6

	SOGARPO		AFIGAL		Total	
	avais vixentes	Contía	avais vixentes	Contía	avais vixentes	Contía
		(en miles de €)		(en miles de €)		(en miles de €)
sector primario	14	561,7	89	4.984,8	103	5.546,5
sector industrial	304	17.513,6	294	14.956,2	598	32.469,8
construcción	798	10.588,9	2.062	16.759,7	2.860	27.348,6
sector servicios	818	20.954,0	882	31.064,0	1.700	52.018,1
comercio	547	19.261,7	714	23.910,7	1.261	43.172,4
Total	2.481	68.880,0	4.041	91.675,5	6.522	160.555,5

Fonte: Elaboración propia CES-Galicia a partir de datos facilitados polas SGR

CADRO 3.5.66.

Empresas galegas en bolsa 2000-01

	2000		2001	
	Prezo da acción (1) (en €)	Capitalización (en miles de €)	Prezo da acción (1) (en €)	Capitalización (en miles de €)
Adolfo Domínguez	4,70	40.943	8,10	70.561
Banco de Galicia	13,10	398.620	14,00	426.006
Banco Pastor	15,33	835.940	15,10	823.219
Inditex			21,41	13.345.504
Pescanova	10,00	100.000	11,00	132.000
Zeltia	12,45	1.989.150	8,74	1.745.499
Total		3.364.653		16.542.789

(1) derradeiro prezo do período
Fonte: Bolsa de Madrid

euros, o que representa o 81,3% da contía solicitada.

O número de avais vixentes foi de 6.522 e a súa contía ascendeu a 202 millóns de euros. Atendendo ó destino do aval, o **cadro 3.5.64.** reflicte que 1.554 avais son avais para novo investimento (o 23,8% dos avais vixentes), e a contía ascendeu a 85,7 millóns de euros, o 42,4% do total.

Os datos recollidos no **cadro 3.5.65.** reflicten que o sector servicios (sen contar o comercio) presenta o maior risco vivo con 52,0 millóns de euros (o 32,4% do total galego), seguido do comercio, con 43,2 millóns de euros (o 26,9%), mentres que o menor risco vivo corresponde ó sector primario (5,5 millóns de euros). En termos de avais vixentes, o devandito cadro amosa que é o sector da construción o que acolle o maior número de avais, con 2.860 avais, seguido do sector servicios e comercio, con 1.700 e 1.261 avais, respectivamente.

• Mercados financeiros

Os mercados financeiros poden ser definidos como aqueles lugares, físicos ou non, onde se realizan as transaccións de instrumentos financeiros. O **cadro 3.5.66.** reflicte as empresas galegas que no ano 2001 cotizaban en Bolsa.

Como se pode apreciar, o valor de capitalización das empresas galegas (con domicilio social en Galicia) que cotizan en Bolsa ascendeu a 16.542,8 millóns de euros. As empresas Inditex e Zeltia son as firmas cunha maior capitalización, con 13.345,5 e 1.745,5 millóns de euros, respectivamente, o que representa o 91,2% do valor total no ano 2001.

Servicios de educación e sanidade

No que ó subsector da educación se refire, o **cadro C.3.2.** (*Poboación ocupada en Galicia 2000-01: distribución segundo ramas de actividade*) reflicte a evolución do emprego no subsector da educación en Galicia. Como se pode apreciar, o número de ocupados neste subsector foi de 51,4 miles de persoas no ano 2001 fronte ós 45,7 miles de empregados no ano anterior. En termos relativos, no ano 2001 rexístrase unha medra da importancia relativa da poboación ocupada galega no sector da educación (pública e privada), que pasa dun 4,6% do ano 2000 ó 5,2% do ano 2001.

• Indicadores empresariais

Segundo o criterio de selección de empresas seguido por Ardán, o número de empresas relacionadas coas actividades da

CADRO 3.5.67.

Educación 1999-00: principais núcleos de localización en base á xeración do VEB

Núcleos	1999	2000	00/99
	(en millóns de €)		(%)
Vigo	7,01	9,03	28,8
A Coruña	7,39	7,41	0,3
Santiago	4,32	4,29	-0,8
Ourense	3,10	3,17	2,2
Pontevedra	1,64	1,69	2,8
Lugo	1,68	1,67	-0,2
Ferrol	0,77	0,88	14,0
O Salnés	0,69	0,79	13,7

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.68.

Evolución da actividade na educación 1999-00: ingresos, custos e resultados

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Ingresos de explotación	46,9	100	51,7	100	10,2
Consumo e outros gastos de explotación	17,9	38,1	20,2	39,1	13,1
Valor engadido bruto a custo dos factores	29,0	61,9	31,5	60,9	8,5
Gastos de persoal	25,6	54,6	27,1	52,3	5,8
Resultado económico bruto da explotación	3,4	7,3	4,4	8,5	28,7
Amortizacións	2,2	4,7	2,5	4,9	13,1
Resultado económico neto da explotación	1,2	2,6	1,9	3,7	57,6
Resultado financeiro	-0,7	-1,5	-0,8	-1,5	-7,1
Ingresos financeiros	0,1	0,2	0,1	0,2	22,8
Gastos financeiros	0,8	1,7	0,9	1,7	8,7
Resultado de actividades ordinarias	0,5	1,0	1,1	2,2	130,3
Resultado de actividades extraordinarias	1,1	2,3	0,3	0,6	-70,1
Resultado antes de impostos	1,6	3,3	1,5	2,8	-7,1
Impostos	0,4	0,8	0,4	0,8	19,8
Resultado neto do exercicio	1,2	2,6	1,0	2,0	-15,0
Cash-flow	3,2	6,7	3,4	6,5	6,1

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.69.

Evolución do investimento e do financiamento na educación 1999-00

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Activo total	39,2	100	42,5	100	8,4
Activo fixo (neto)	29,7	75,8	32,0	75,1	7,4
Gastos amortizables	0,3	0,7	0,2	0,5	-19,9
Inmobiliado inmaterial	0,8	2,0	0,7	1,7	-4,5
Inmobiliado material	27,6	70,3	29,6	69,5	7,1
Outro inmaterial	1,0	2,5	1,3	3,2	39,1
Outro activo fixo	0,1	0,3	0,1	0,2	-36,3
Circulante neto	9,5	24,2	10,6	24,9	11,4
Existencias	0,4	1,0	0,5	1,2	24,4
Debedores	4,9	12,6	6,6	15,5	33,9
Tesourería	3,5	9,0	3,1	7,3	-12,2
Outro activo circulante	0,6	1,6	0,4	0,9	-41,0
Fontes de financiamento	39,2	100	42,5	100	8,4
Financiamento permanente	26,3	67,0	29,4	69,2	11,9
Fondos propios	16,0	40,7	17,3	40,7	8,6
Recursos alleos l/p	8,6	21,8	10,2	24,1	19,7
Ingresos distribuídos en varios exercicios	1,8	4,5	1,9	4,4	4,5
Acreedores a curto prazo	12,9	33,0	13,1	30,8	1,2
Fondo de rotación	-3,4	-8,8	-2,5	-5,9	27,1

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.70.

Educación 1999-00: estudio económico-financiero

Indicadores do nivel de actividade e resultados sobre ingresos de explotación

	Crecemento dos ingresos		V.E.B.c.f. / ingresos		Gastos persoal / ingresos		Rtdo. ec. n. explotac. / ingresos		Carga financeira / ingresos		Cash-flow / ingresos	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	5,80	8,26	63,09	26,00	51,93	17,90	3,35	3,08	1,14	1,01	6,81	3,40
1999	12,06	10,90	64,29	26,32	54,06	17,88	3,87	3,16	0,85	0,94	6,86	3,44

Rendibilidade e magnitudes asociadas

	Rendibilidade económica		Marxe		Rotación de activos		Rendibilidade financeira antes de impostos		Coste neto da débeda		Coeficiente de endebedamento	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	5,97	6,15	3,38	3,38	1,46	1,84	11,06	15,97	2,30	2,34	1,42	2,49
1999	6,80	6,33	3,87	3,40	1,56	1,85	15,60	17,99	2,38	2,19	1,39	2,59

Fonte: Ardán

educación ascendeu a 72 empresas no ano 2000, o que supuña o 0,6% do conxunto empresas seleccionadas. O emprego medio das empresas do subsector, segundo os datos facilitados por elas mesmas, foi de 20 traballadores por empresa. O VEB xerado polas empresas do subsector educación ascendeu a 31,5 millóns de euros, e os seus ingresos de explotación a 51,7 millóns de euros.

Atendendo ó VEB a custo de factores xerado polas propias empresas, os principais núcleos de localización, **cadro 3.5.67.**, son Vigo, con 9 millóns de euros, seguido de A Coruña e Santiago, con 7,4 e 4,3 millóns de euros, respectivamente. En conxunto acollen o 65,8% do VEB xerado neste subsector.

A conta de explotación agregada destas 72 empresas amosa que no ano 2000 o seu resultado neto do exercicio descendeu un 15%, para situarse no millón de euros. Asemade, amosa que o resultado antes de impostos e o resultados de actividades extraordinarias descendieron un 7,1% e un 70,1%, respectivamente, ó contrario do acontecido co resultado de actividades ordinarias, que medrou un 130,3%.

O crecemento do VEB no ano 2000 foi do 8,5%, 1,7 puntos inferior ó crecemento experimentado polos ingresos de explotación, polo que o peso relativo do VEB descendeu dende o 61,9% de 1999 ata o 60,9% do ano 2000 (**cadro 3.5.68.**).

En relación ó investimento e ó financiamento, **cadro 3.5.69.**, en termos relativos, o financiamento permanente non cubre a totalidade do activo fixo neto (cubre o 91,9% do activo fixo), acadando o fondo de rotación un valor negativo de 2,5 millóns de euros. No concernente ás fontes de financiamento, o 69,2% corresponde ó financiamento permanente, onde os fondos propios, que medran un 8,6% respecto ó ano anterior, supoñen o 40,7% do financiamento total. Os recursos alleos a longo prazo medraron un 19,7% sendo o seu peso relativo no total das fontes de financiamento do 24,1%.

En termos absolutos, o activo total ascendeu a 42,5 millóns de pesetas, un 8,4% superior ó valor de 1999, dos que 32,0 millóns de euros corresponden ó activo fixo neto (un 7,4% superior ó existente o ano anterior). Os 10,5 millóns restantes corresponden

ó circulante neto, que medrou un 11,4% en relación ó ano anterior.

No que ó estudio económico e financeiro se refire, o **cadro 3.5.70.** reflicte unha forte desaceleración no ritmo de crecemento dos ingresos, así como un descenso respecto ós ingresos do VEB e dos gastos de persoal. Pola contra, o devandito cadro reflicte unha medra da carga financeira. Comparado coa evolución seguida polo conxunto das 12.394 empresas galegas, o crecemento dos ingresos deste sector económico é inferior (5,8% e 8,3%, respectivamente), ó contrario do acontecido no caso da evolución do VEB sobre os ingresos (63,1% e 26%, respectivamente) e dos gastos de persoal (51,9% e 17,9%).

As rendibilidades económica e financeira antes de impostos descenden no ano 2000, acadando o 6,0% e 11,1%, respectivamente. A primeira faino por mor da caída experimentada pola marxe de actividade e da rotación de activos, e a segunda pola evolución seguida pola rendibilidade económica. Asemade, no ano 2000 descende lixeiramente o custo neto da débeda.

• Sanidade

Unha aproximación á poboación ocupada neste subsector pode facerse a partires dos datos recollidos no epígrafe “sanidade” do **cadro C.3.2.** (*Poboación ocupada en Galicia 2000-01: distribución segundo ramas de actividade*). O devandito cadro amosa un crecemento do número de ocupados no ano 2001 do 9,3%, situándose a poboación ocupada nas 47,5 miles de persoas que representan o 9,1% do total da ocupación no sector servicios en Galicia.

• Indicadores empresariais

Segundo o criterio de selección de empresas seguido por Ardán, o número de empresas relacionadas co subsector servicios servicios relacionados coa saúde –hospitais e residencias e outros servicios sanitarios–

ascendeu a 118 empresas no ano 2000, o que supuña o 1% do conxunto empresas seleccionadas. O emprego medio das empresas do subsector, segundo os datos facilitados por elas mesmas, foi de 41 traballadores por empresa. Comparado co volume total de empresas consideradas, o VEB xerado polas empresas do subsector servicios empresariais representa o 1,5% do VEB total, en tanto que o peso relativo dos ingresos de explotación é do 0,6% (**cadro 3.5.71.**).

Atendendo ó VEB a custo de factores xerado polas propias empresas, os principais núcleos de localización, **cadro 3.5.72.**, son Vigo, con 50,9 millóns de euros, seguido de A Coruña e Santiago, con 19,7 e 18,4 millóns de euros, respectivamente. En conxunto acollen o 74,2% do VEB xerado neste subsector.

A conta de explotación agregada destas 118 empresas amosa que no ano 2000 o seu resultado neto do exercicio medrou un 7,6% para situarse nos 7,3 millóns de euros. Asemade, amosa que o resultado antes de impostos creceu un 8%, acadando os 10,3 millóns de euros, en tanto que o resultado de actividades ordinarias cae un 11,8% para situarse en 8,1 millóns de euros.

O crecemento do VEB no ano 2000 foi do 11,9%, máis de 2 puntos superior ó crecemento experimentado polos ingresos de explotación, polo que o peso relativo do VEB rexistrou unha medra dende o 51% de 1999 ata o 52,2% do ano 2000.

En relación ó investimento e ó financiamento, **cadro 3.5.74.**, en termos relativos, o financiamento permanente cubre a totalidade do activo fixo neto, e un 17,2% do circulante neto. O fondo de rotación presenta un valor positivo de 12,5 millóns de euros. No concenente ás fontes de financiamento, o 66,8% corresponde ó financiamento permanente, onde os fondos propios, que medran un 10,1% respecto ó ano anterior, supoñen o 38,6% do financiamento total. Os recursos alleos a longo prazo descendieron un 7,7%

CADRO 3.5.71.

Servicios relacionados coa saúde 2000: actividades que comprende o grupo

	Empresas	Ingresos de explotación	V.E.B. c.f.	Cash-flow	Activo total	Emprego medio
		(en millóns de €)				
Distr. Min. Artículos médicos e ortopédicos	30	22,64	5,78	1,18	15,45	9
Hospitais e residencias	22	132,02	77,39	11,14	114,82	140
Servicios sanitarios	60	72,53	34,94	7,52	47,56	22
Servicios sociais	6	2,79	1,83	0,26	3,78	20
Total	118	229,98	119,94	20,10	181,60	41
Peso do grupo no conxunto de empresas galegas (%)	0,95	0,55	1,50	0,82	0,57	

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.72.

Sector dos servicios relacionados coa saúde 1999-00: principais núcleos de localización en base á xeración do VEB

Núcleos	1999	2000	00/99
	(en millóns de €)		(%)
Vigo	43,58	50,92	16,8
A Coruña	18,42	19,65	6,7
Santiago	17,43	18,44	5,8
Ribeira	5,17	5,43	4,9
Pontevedra	4,17	5,16	23,7
Cee	4,30	4,74	10,3
Lugo	3,68	4,06	10,3
Ourense	2,18	2,45	12,2

Fonte: Ardán

3.

CADRO 3.5.73.

Evolución da actividade no sector dos servicios relacionados coa saúde 1999-00: ingresos, custos e resultados

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Ingresos de explotación	210,01	100	229,98	100	9,5
Consumo e outros gastos de explotación	102,85	48,97	110,04	47,85	7,0
Valor engadido bruto a custo dos factores	107,16	51,03	119,94	52,15	11,9
Gastos de persoal	84,08	40,04	96,52	41,97	14,8
Resultado económico bruto da explotación	23,08	10,99	23,43	10,19	1,5
Amortizacións	12,23	5,82	13,38	5,82	9,5
Resultado económico neto da explotación	10,86	5,17	10,04	4,37	-7,5
Resultado financeiro	-1,63	-0,77	-1,90	-0,83	-17,0
Ingresos financeiros	0,53	0,25	0,65	0,28	23,0
Gastos financeiros	2,16	1,03	2,56	1,11	18,5
Resultado de actividades ordinarias	9,23	4,40	8,14	3,54	-11,8
Resultado de actividades extraordinarias	0,28	0,13	2,14	0,93	666,0
Resultado antes de impostos	9,51	4,53	10,28	4,47	8,0
Impostos	2,68	1,28	2,93	1,27	9,1
Resultado neto do exercicio	6,83	3,25	7,35	3,20	7,6
Cash-flow	18,20	8,67	20,10	8,74	10,5

Fonte: Ardán

CADRO 3.5.74.

Evolución do investimento e do financiamento no sector dos servizos relacionados coa saúde 1999-00

	1999		2000		00/99
	(en millóns de €)	(%)	(en millóns de €)	(%)	(%)
Activo total	173,07	100,00	181,60	100,00	4,9
Activo fixo (neto)	103,57	59,84	108,86	59,94	5,1
Gastos amortizables	1,02	0,59	1,45	0,80	42,6
Inmobiliado inmaterial	29,72	17,17	32,14	17,70	8,1
Inmobiliado material	69,70	40,27	69,70	38,38	0,0
Outro inmovilizado	3,11	1,79	5,58	3,07	79,6
Outro activo fixo	0,03	0,02	-	0,00	-
Circulante neto	69,50	40,16	72,74	40,06	4,7
Existencias	6,14	3,55	6,26	3,45	2,0
Debedores	43,40	25,08	42,39	23,34	-2,3
Tesourería	13,89	8,02	14,78	8,14	6,4
Outro activo circulante	6,07	3,51	9,32	5,13	53,4
Fontes de financiamento	173,07	100,00	181,60	100,00	4,9
Financiamento permanente	119,07	68,80	121,35	66,82	1,9
Fondos propios	63,69	36,80	70,11	38,61	10,1
Recursos alleos l/p	32,10	18,55	29,62	16,31	-7,7
Ingresos distribuídos en varios exercicios	23,28	13,45	21,62	11,90	-7,1
Acreedores a curto prazo	53,99	31,20	60,26	33,18	11,6
Fondo de rotación	15,50	8,96	12,49	6,88	-19,4

Fonte: Ardán

3.

CADRO 3.5.75.

Servizos relacionados coa saúde 1999-00: estudo económico-financiero

Indicadores do nivel de actividade e resultados sobre ingresos de explotación

	Crecemento dos ingresos		V.E.B.c.f. / ingresos		Gastos persoal / ingresos		Rtdo. ec. n. explotac. / ingresos		Carga financeira / ingresos		Cash-flow / ingresos	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)											
2000	6,14	8,26	51,08	26,00	31,72	17,90	5,25	3,08	1,14	1,01	8,19	3,40
1999	6,60	10,90	50,10	26,32	31,48	17,88	5,70	3,16	1,01	0,94	8,45	3,44

Rendibilidade e magnitudes asociadas

	Rendibilidade económica		Marxe		Rotación de activos		Rendibilidade financeira antes de impostos		Coste neto da débeda		Coeficiente de endebedamento	
	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega	Empresa do sector	Empresagalega
	(%)						(%)					
2000	8,32	6,15	5,37	3,38	1,47	1,84	18,79	15,97	2,66	2,34	1,27	2,49
1999	8,05	6,33	5,70	3,40	1,46	1,85	21,46	17,99	2,34	2,19	1,61	2,59

Fonte: Ardán

cun peso relativo do 16,3% no total das fontes de financiamento.

En termos absolutos, o activo total ascendeu a 181,6 millóns de euros, un 4,9% superior ó valor de 1999, dos que 108,9 millóns de euros corresponden ó activo fixo neto (un 5,1% superior ó existente o ano anterior). Os 72,7 millóns de euros restantes corresponden ó circulante neto, que medrou un 4,7% en relación ó ano 1999.

No que ó estudio económico e financeiro se refire, o **cadro 3.5.75**. reflicte unha desaceleración no ritmo de crecemento dos ingresos, un aumento respecto ós ingresos do VEB, unha medra do peso relativo dos gastos de persoal e da carga financeira. Comparado coa evolución seguida polo conxunto das empresas galegas consideradas, o crecemento dos ingresos deste sector económico é inferior (6,1% e 8,3%, respectivamente), ó contrario do acontecido no caso da evolución do VEB sobre os ingresos (51,1% e 26%, respectivamente).

Ó longo do ano 2000 prodúcese unha medra da rendibilidade económica fronte ó descenso da rendibilidade financeira antes de impostos. Ámbalas dúas son superiores ás rexistradas polo total de empresas analizadas polo Ardán, acadando o 8,3% e 18,8%, respectivamente (6,2% e 16% no conxunto de empresas galegas). No ano 2000 rexístrase unha medra do custo neto da débeda, que pasa do 2,34% de 1999 ós 2,66% do ano 2000. ■

3.

